

ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆ

համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին (ձև թիվ 1)

«_31_»_Դեկտեմբեր_2008_թ/

«ՄԵԼԼԱԹ ԲԱՆԿ» ՓԲԸ ՀՀ ք.Երևան, Ամիրյան 6

(բանկի անվանումը և գտնվելու վայրը)

ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ	Ծանոթագրու- թյուններ	2008 (ստուգված)	2007 (ստուգված)
			<i>(հազար դրամ)</i>
Տոկոսային և նմանատիպ եկամուտներ	6	819,483	599,639
Տոկոսային և նմանատիպ ծախսեր	6	(54,689)	(82,507)
Զուտ տոկոսային եկամուտ		764,794	517,132
Կոմիսիոն և այլ վճարների տեսքով եկամուտներ	7	164,188	148,720
Կոմիսիոն և այլ վճարների տեսքով ծախսեր	7	(2,070)	(7,770)
Զուտ կոմիսիոն և այլ եկամուտներ		162,118	140,950
Զուտ առևտրային եկամուտ	8	101,007	73,038
Վաճառքի համար պահվող ակտիվների վաճառքից եկամուտ	9	-	-
Այլ եկամուտներ	10	(6,125)	25,825
Վարկային կորուստների (արժեզրկման ծախս) հակադարձում	11	6,370	(3,209)
Անձնակազմի գծով ծախսեր	12	(249,852)	(193,107)
Հիմնական միջոցների մաշվածություն	19	(7,565)	(9,257)
Ոչ նյութական ակտիվների ամորտիզացիա	20	(4,809)	(3,970)
Այլ ծախսեր	13	(108,145)	(97,463)
Շահույթ/(վնաս) մինչև հարկումը		657,793	449,939
Շահութահարկի գծով (ծախս) /փոխհատուցում	14	(143,112)	(91,596)
Տարվա շահույթ/(վնաս)		514,681	358,343

Բանկի վարչության նախագահ
(գործադիր տնօրեն)

Գլխավոր հաշվապահ

ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆ

ֆինանսական դրության մասին (ձև թիվ 2)

«_31_»_Դեկտեմբեր_2008_թ/

«ՍԵԼԼԱԹ ԲԱՆԿ» ՓԲԸ ՀՀ ք.Երևան, Ամիրյան 6

(բանկի անվանումը և գտնվելու վայրը)

(հազար դրամ)

ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ

Ծանոթագրություններ

Ակտիվներ

		2008	2007
		(ստուգված)	(ստուգված)
Դրամական միջոցներ և մնացորդներ Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկում	15	1,318,613	1,951,444
Պահանջներ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	16	629,028	2,881,235
Հաճախորդներից տրված վարկեր և փոխատվություններ	17	4,355,545	2,072,258
Վաճառքի համար մատչելի ներդրումներ	18	19,140	19,140
Մինչև մարման ժամկետը պահվող ներդրումներ	18	4,376,084	4,133,854
Հիմնական միջոցներ	19	207,021	158,737
Ոչ նյութական ակտիվներ	20	23,078	27,387
Հետաձգված հարկային ակտիվ	14	5,893	-
Այլ ակտիվներ	21	104,300	64,872
Ընդամենը՝ ակտիվներ		11,038,702	11,308,927

Պարտավորություններ և սեփական կապիտալ

Պարտավորություններ

Պարտավորություններ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	22	2,813,954	4,574,433
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	23	2,084,254	2,757,854
Հետաձգված հարկային պարտավորություն	14	-	1,455
Այլ պարտավորություններ	24	65,926	30,060
Ընդամենը՝ պարտավորություններ		4,964,134	7,363,802

Սեփական կապիտալ

Բաժնետիրական կապիտալ	25	5,500,000	3,522,056
Գլխավոր պահուստ		47,174	30,724
Այլ պահուստներ		7,720	7,815
Չբաշխված շահույթ		519,674	384,530
Ընդամենը՝ սեփական կապիտալ		6,074,568	3,945,125

Ընդամենը՝ սեփական կապիտալ և պարտավորություններ

11,038,702	11,308,927
-------------------	-------------------

Բանկի վարչության նախագահ
(գործադիր տնօրեն)

Գլխավոր հաշվապահ

Ֆինանսական հաշվետվությունները, ներկայացված 3-ից 55 էջերում հաստատվել են Բանկի խորհրդի կողմից 28 փետրվարի 2009թ., և ստորագրվել են Բանկի գործադիր տնօրենի և գլխավոր հաշվապահի կողմից:

«ՍԵԼԼԱԹ ԲԱՆԿ» ՓԲԸ

2

1-31 ծանոթագրությունները կազմում են 2008 ավարտված տարվա ֆինանսական հաշվետվությունների անբաժանելի մասը:

ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆ

Սեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին (ձև թիվ 3)

«_31_»_Դեկտեմբեր_2008_թ/

«ՄԵԼԼԱԹ ԲԱՆԿ» ՓԲԸ ՀՀ ք.Երևան, Ամիրջան 6

(բանկի անվանումը և գտնվելու վայրը)

(հազար դրամ)

Սեփական կապիտալի տարրերի անվանումը	Բաժնետիրական կապիտալ	Գլխավոր պահուստ	Հիմնական միջոցների վերագնահատման պահուստ	Կուտակված շահույթ/(վնաս)	Ընդամենը
Հողվածներ					
Հաշվեկշիռը (ստուգված)	3,522,056	29,217	-	27,694	3,578,967
Հիմնական վերագնահատում	-	-	9,769	-	9,769
Հետաձգված ազդեցությունը	-	-	(1,954)	-	(1,954)
Կապիտալում նախատեսված ընդհանուր եկամուտներ և ծախսեր	-	-	7,815	-	7,815
Տարվա շահույթ	-	-	-	358,343	358,343
Ընդամենը տարվա եկամուտներ և ծախսեր	-	-	7,815	358,343	366,158
Հատկացում պահուստին	-	1,507	-	(1,507)	-
Հաշվեկշիռը 31 դեկտեմբերի 2007թ.	3,522,056	30,724	7,815	384,530	3,945,125
Ճշգրտումներ				(33,962)	(33,962)
Հաշվեկշիռը 31 դեկտեմբերի 2007թ. (Ճշգրտված)	3,522,056	30,724	7,815	350,568	3,911,163
Կապիտալում նախատեսված ընդհանուր եկամուտներ և ծախսեր			(95)	12,067	11,972
Տարվա շահույթ				514,681	514,681
Բաշխված շահութաբաժիններ				(341,192)	(341,192)
Բաժնետիրական կապիտալի ավելացում	1,977,944				1,977,944
Հատկացում պահուստին		16,450		(16,450)	-
Հաշվեկշիռը 31 դեկտեմբերի 2008թ. (ստուգված)	5,500,000	47,174	7,720	519,674	6,074,568

Բանկի վարչության նախագահ
(գործադիր տնօրեն)

Գլխավոր հաշվապահ

*Անկախ աուդիտոր՝ «Բեյքեր Թիլլի Արմենիա» ՓԲԸ-ի կողմից ՀՀ ազգային ստանդարտներով չբաշխված շահույթը 31.12.2008թ. դրությամբ հաստատվել է 519,929 հազ. դրամի չափով, որը տարբերվում է «Մեյլաթ բանկ» ՓԲԸ-ի կողմից ՀՀ Կենտրոնական Բանկին որպես վիճագրական տվյալ ներկայացված գումարից, որը կազմում է 510,929 հազար դրամ: Տարբերությունը կազմում է 9 մլն դրամ, որը դասակարգվում է որպես ծախս համաձայն ՀՀ Ֆինանսների և Էկոնոմիկայի նախարարության «ՀՀ տարածքում գործող բանկերի վարկերի ու դեբիտորական պարտքերի դասակարգման և հնարավոր կորուստների պահուստի ձևավորման կարգ» թիվ 214-Ա հրամանի:

«ՄԵԼԼԱԹ ԲԱՆԿ» ՓԲԸ

3

1-31 ծանոթագրությունները կազմում են 2008 ավարտված տարվա ֆինանսական հաշվետվությունների անբաժանելի մասը:

ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆ

Դրամական միջոցների հոսքերի վերաբերյալ (ձև թիվ 4)

«_31_»_Դեկտեմբեր_2008_թ/
 «ՍԵԼԼԱԹ ԲԱՆԿ» ՓԲԸ ՀՀ ք.Երևան, Ամիրյան 6
 (բանկի անվանումը և գտնվելու վայրը)

ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ	2008	<i>(հազար դրամ)</i> 2007
Գործառնական գործունեությունից դրամական հոսքեր		
Ստացված տոկոսներ	821,413	615,795
Վճարված տոկոսներ	(38,273)	(80,459)
Ստացված կոմիսիոն վճարներ	134,236	140,362
Վճարված կոմիսիոն գումարներ	(2,070)	(7,770)
Արտարժույթային գործառնություններից իրացված օգուտ	101,007	73,039
Նախկինում դուրս գրված վարկերի վերադարձ	260	3,198
Ստացված այլ եկամուտներ	66,070	30,660
Վճարված աշխատավարձ և դրան հավասարեցված այլ վճարումներ	(226,110)	(183,640)
Վճարված այլ գործառնական ծախսեր	(259,956)	(131,852)
Գրամական հոսքեր նախքան գործառնական ակտիվներում և պարտավորություններում փոփոխությունները	596,577	459,333
Դեպոնացված միջոցներ ՀՀ ԿԲ - ում	-	-
Պահանջներ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	2,252,207	(99,429)
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	(2,283,287)	(1,038,219)
Պարտավորություններ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	(1,760,479)	1,753,385
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	(673,600)	164,387
Այլ պարտավորություններ	655,142	311,853
Զուտ դրամական հոսքեր գործառնական գործունեությունից մինչև շահութահարկը	(1,213,440)	1,551,310
Վճարված շահութահարկ	(116,198)	(167,327)
Գործառնական գործունեությունից զուտ դրամական հոսքեր	(1,329,638)	1,383,983
Ներդրումային գործունեությունից դրամական հոսքեր		
Ներդրումային արժեթղթերի առք և մարում	(242,234)	(773,812)
Հիմնական միջոցների առք/(վաճառքից) զուտ դրամական հոսքեր	(54,327)	(144,305)
Ոչ նյութական ակտիվների առք	(500)	(7,986)
Ներդրումային գործունեությունից զուտ դրամական հոսքեր	(297,061)	(926,103)
Արտարժույթի փոխարկման ազդեցությունը դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների վրա	(40,926)	(416,391)
Դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների զուտ աճ	(1,667,625)	41,489
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ ժամանակաշրջանի սկզբում	3,560,305	3,518,816
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ ժամանակաշրջանի վերջում	1,892,680	3,560,305

Բանկի վարչության նախագահ
(գործադիր տնօրեն)

Գլխավոր հաշվապահ

Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ

1 Գործունեության բնույթը և ընդհանուր տեղեկություններ

«ՄԵԼԼԱԹ ԲԱՆԿ» ՓԲԸ-ն (այսուհետ՝ Բանկ) հիմնվել է 02.09.1997թվականին և հանդիսանում է փակ բաժնետիրական ընկերություն՝ գործելով Հայաստանի Հանրապետության (այսուհետ՝ ՀՀ) օրենսդրության շրջանակներում: Բանկը գրանցվել է 02.09.1997թ.ՀՀ Կենտրոնական Բանկի (այսուհետ ՀՀ ԿԲ) կողմից N 78 արտոնագրային համարով:

Բանկը բնակչությունից ընդունում է ավանդներ, տրամադրում է վարկեր, իրավաբանական և իր առևտրային և ֆիզիկական անձ հաճախորդներին մատուցում է բանկային ծառայություններ:

Բանկի գլխավոր գրասենյակը գտնվում է Երևան քաղաքում:

Բանկի իրավաբանական հասցեն է՝ ՀՀ, ք. Երևան 0010, Ամիրյան փողոց 6:

2 Գործարար միջավայր

Հայաստանում շարունակական բնույթ են կրում իրականացվող քաղաքական և տնտեսական փոփոխությունները: Որպես զարգացող շուկա, Հայաստանում բացակայում են կատարյալ գործարար միջավայր և համապատասխան ենթակառուցվածքներ, որոնք սովորաբար գոյություն ունեն ազատ շուկայական տնտեսություն ունեցող երկրներում: Հետևաբար Հայաստանում ծավալված գործունեությունը կապված է որոշակի ռիսկերի հետ, որոնք բնորոշ չեն զարգացած երկրների շուկաներին:

Նման ռիսկերը և դրանցից բխող հետևանքները կարող են ազդեցություն թողնել Բանկի ապագա գործունեության վրա: Ներկայացված ֆինանսական հաշվետվությունները չեն արտացոլվում որևէ ճշգրտումներ, որոնք կարող են առաջանալ նշված անորոշությունների հետագայում որոշակի դառնալու արդյունքում: Նման ճշգրտումները, եթե այդպիսիք կլինեն, կարտացոլվեն Բանկի ֆինանսական հաշվետվություններում այն ժամանակաշրջանում, երբ այդ ճշգրտումներն ի հայտ կգան և դրանք հնարավոր կլինի գնահատել:

Բացի դրանից, տնտեսական պայմանները շարունակում են սահմանափակել գործառնությունների ծավալները ֆինանսական շուկաներում: Գնանշումները փոքր իրացվելի շուկաներում կարող են չհամընկնել ֆինանսական գործիքների իրական արժեքներին, ինչը հնարավոր կլինե՞ր ակտիվ շուկայի դեպքում, միմիանց հետ գործարքների պատրաստ մեծ թվով վաճառողների և գնորդների պայմաններում:

3 Հաշվետվությունների պատրաստման հիմքերը

3.1 Համապատասխանությունը

Սույն ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվել են համաձայն Ֆինանսական հաշվետվությունների ներկայացման միջազգային ստանդարտների (ՖՀՆՄՄ), որոնք հաստատվել են Հաշվապահական Հաշվառման Միջազգային Ստանդարտների Խորհուրդի (ՀՀՄՄԽ) կողմից և Մեկնաբանությունների՝ հաստատված Ֆինանսական Հաշվետվությունների Մեկնաբանությունների Միջազգային Կոմիտեի կողմից(ՖՀՄՄԿ):

3.2 Չափման հիմքեր

Ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվել են իրական արժեքի սկզբունքի հիման վրա ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող՝ իրական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվների ու պարտավորությունների, ինչպես նաև վաճառքի համար մատչելի ակտիվների համար, բացառությամբ այն ակտիվների, որոնց իրական արժեքը հնարավոր չէ որոշել: Այլ ֆինանսական ակտիվներն ու պարտավորությունները, ինչպես նաև ոչ ֆինանսական ակտիվներն ու պարտավորությունները հաշվառվում են ամորտիզացված կամ պատմական արժեքով, բացառությամբ սարքավորումների, փոխադրամիջոցների և այլ հիմնական միջոցների, որոնք ներկայացվել են վերագնահատված գումարով:

3.3 Գործառնական և ներկայացման արժույթ

Բանկի գործառնական արժույթը դա այն հիմնական տնտեսական միջավայրի արժույթն է, որտեղ գործում է Բանկը: Բանկի գործառնական և ներկայացման արժույթ է հանդիսանում Հայաստանի Հանրապետության դրամը (այսուհետ՝ ՀՀ դրամ), քանի որ այս արժույթն է լավագույն կերպով արտացոլում ֆինանսական հաշվետվությունների հիմքում ընկած իրադարձությունների և Բանկի գործարքների տնտեսական բովանդակությունը: Բանկը պատրաստում է իր հաշվետվությունները ՀՀ գործող օրենսդրության և հաշվապահական հաշվառման ստանդարտների պահանջներին համապատասխան: Սույն ֆինանսական հաշվետվությունները հիմնված են Բանկի հաշվառման գրանցումների վրա, որոնք ճշգրտվել և վերադասակարգվել են ՖՀՆՄՄ-ին համապատասխանեցնելու նպատակով: Ֆինանսական հաշվետվությունները ներկայացված են ՀՀ դրամով՝ հազարների ճշտությամբ: ՀՀ սահմաններից դուրս դրամը ազատ փոխարկելի չէ:

3.4 Վերադասակարգում

Անհրաժեշտության դեպքում համադրելի թվերը ճշգրտվել են՝ ընթացիկ տարվա հետ համադրելիության ապահովման նպատակով:

3.5 Նոր ստանդարտներ և մեկնաբանություններ

Որոշ նոր ՖՀՄՄ-ներ գործում են Բանկի համար 2007թ. հունվարի 1-ից: Ստորև ներկայացված են այն նոր և փոփոխված ստանդարտները կամ մեկնաբանությունները, որոնք վերաբերում են կամ ապագայում կարող են վերաբերել Բանկի գործառնություններին և ազդել Բանկի հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության վրա:

ՖՀՄՍ 7 «Ֆինանսական գործիքներ. Բացահայտումներ » և լրացուցիչ փոփոխություն չՀՄՍ 1 «Ֆինանսական հաշվետվությունների ներկայացում » ստանդարտի մեջ – Կապիտալի մասին բացահայտում (գործում է 2007թ. հունվարի 1-ից): ՖՀՄՍ 7-ը ներկայացնում է նոր բացահայտումներ ֆինանսական գործիքների մասին տեղեկատվությունը բավարարելու համար, ներառյալ ռիսկերի քանակական գնահատումները և ռիսկերի կառավարման մեթոդները: Նոր քանակական բացահայտումները տեղեկատվություն են տրամադրում ռիսկի ենթարկվածության չափի վերաբերյալ՝ հիմնվելով կազմակերպության ղեկավար անձնակազմին տրամադրված տեղեկատվության վրա: Քանակական և որակական բացահայտումները վերաբերում են վարկային ռիսկին, իրացվելիության ռիսկին և շուկայական ռիսկին, ներառյալ զգայունության վերլուծությունը շուկայական ռիսկի նկատմամբ: ՖՀՄՍ 7-ը փոխարինել է «Բանկերի և նմանատիպ ֆինանսական հաստատությունների ֆինանսական հաշվետվություններում բացահայտումներ» չՀՄՍ 30-ին, և «Ֆինանսական գործիքներ. Բացահայտումը և Ներկայացումը» չՀՄՍ 32-ի որոշ պահանջներին: չՀՄՍ 1-ի փոփոխությունը ներկայացնում է նոր բացահայտումներ կազմակերպության կապիտալի չափի և կապիտալի կառավարման վերաբերյալ: ՖՀՄՍ 7-ի հաստատումը և չՀՄՍ 1-ի փոփոխությունը ոչ մի ազդեցություն չեն ունեցել Բանկի հաշվետվական շահույթի կամ ֆինանսական դիրքի վրա: Նոր բացահայտումներն արված են այս ֆինանսական հաշվետվություններում, և ստանդարտների անցումային դրույթներին համաձայն, Բանկը ներկայացրել է ամբողջական համեմատական տեղեկատվություն:

Այլ նոր ստանդարտներ կամ մեկնաբանություններ: Բանկը ընդունել է հետևյալ նոր ստանդարտները կամ մեկնաբանությունները:

- ՖՀՄՄԿ 7 , *Վերահաստատման մոտեցման կիրառում չՀՄՍ 29-ի նկատմամբ* (կիրառելի է 2006թ. մարտի 1-ին կամ դրանից հետո սկսվող ժամանակաշրջանի համար)
- ՖՀՄՄԿ 8, *ՖՀՄՍ 2-ի Շրջանակ* (կիրառելի է 2006թ.մայիսի 1-ին և դրանից հետո սկսվող ժամանակաշրջանների համար)
- ՖՀՄՄԿ 9, *«Կապված» ածանցյալ գործիքների վերագնահատում* (կիրառելի է 2006թ. հունիսի 1-ին և դրանից հետո սկսվող տարիների համար)
- ՖՀՄՄԿ 10, *Սիջանկյալ ֆինանսական հաշվետվություններ և արժեզրկում* (կիրառելի է 2006թ. նոյեմբերի 1-ին և դրանից հետո սկսվող տարիների համար)

Նշված փոփոխությունների ազդեցությունը Բանկի ֆինանսական հաշվետվությունների վրա էական չէ:

Հետևյալ նոր ստանդարտները և մեկնաբանություններն արդեն հրապարակվել են , սակայն դեռ կիրառելի չեն:

- ՖՀՄՄԿ 12 Կոնցեսիոն ծառայությունների համաձայնություն (կիրառելի է 2008թ. հունվարի 1-ից)
- ՖՀՄՄԿ 13 Հանախորդների լոյալությանն (օրինապահությանը կամ վարվեցողությանն) ուղղված ծրագրեր (կիրառելի է 2008թ. հուլիսի 1-ից)
-

- ՖՀՄՄԿ 14, ՀՀՄՍ 19 Վճարումների հաստատված ծրագրով ակտիվի սահմանաչափը, ֆինանսավորման նվազագույն պահանջները և դրանց փոխազդեցությունը (կիրառելի է 2008թ. հունվարի 1-ից)
- ՀՀՄՍ 23 Պարտքային ծախսեր (կիրառելի է 2009թ. հունվարի 1-ից)
- ՖՀՄՄԿ 8, Գործառնական Սեզմենտներ (կիրառելի է 2008թ. հունվարի 1-ից)

4 Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականություն

Ներկայացվող հաշվապահական քաղաքականությունը կիրառվել է ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստման ընթացքում: Հաշվապահական քաղաքականությունը կիրառվել է հետևողականորեն:

4.1 Եկամուտների և ծախսերի ճանաչում

Եկամուտը ճանաչվում է այն դեպքում, երբ հավանական է, որ տնտեսական օգուտները կհոսեն Բանկ և ստացված եկամուտը կարելի է արժանահավատորեն չափել: Ծախսը ճանաչվում է այն ժամանակ, երբ հավանական է, որ տնտեսական օգուտները կարտահոսեն Բանկից և ծախսը կարելի է արժանահավատորեն չափել: Ստորև ներկայացվող չափանիշները նույնպես պետք է հաշվի առնվեն մինչև եկամուտի ճանաչումը:

Տոկոսային եկամուտներ և ծախսեր

Տոկոսային եկամուտներն ու ծախսերը բոլոր տոկոսաբեր ֆինանսական գործիքների համար, բացառությամբ առևտրային նպատակներով պահվող կամ ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող՝ իրական արժեքով հաշվառվող գործիքների, ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում ճանաչվում են որպես «տոկոսային եկամուտ» և «տոկոսային ծախս»՝ օգտագործելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը:

Եթե ֆինանսական ակտիվի կամ նմանատիպ ֆինանսական ակտիվների խմբի հաշվեկշռային արժեքը նվազում է արժեզրկումից կորուստների պատճառով , տոկոսային եկամուտը շարունակում է ճանաչվել կիրառելով սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքը՝ նոր հաշվեկշռային արժեքի նկատմամբ:

Կոմիսիոն և այլ եկամուտներ և ծախսեր

Վարկերի տրամադրման համար գանձվող վճարները (համապատասխան ծախսերի հետ միասին) հետաձգվում են՝ ճշգրտելով տվյալ վարկի արդյունավետ տոկոսադրույքը: Վարձավճարները, այլ եկամուտները և ծախսերը հիմնականում ճանաչվում են հաշվեգրման սկզբունքով ծառայությունների մատուցման ընթացքում: Ներդրումային պորտֆելի, այլ կառավարական և խորհրդական ծառայությունների գծով վճարները ճանաչվում են պայմանագրային պայմաններին համապատասխան:

Շահաբաժիններից եկամուտ

Եկամուտը ճանաչվում է, երբ Բանկի՝ վճարը ստանալու իրավունքը հաստատված է:

Չուտ առևտրային եկամուտ

Չուտ առևտրային եկամուտը ներառում է առևտրային նպատակներով պահվող ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների իրական արժեքի փոփոխությունից իրացված և չիրացված եկամուտը և ծախսը, տոկոսներից, շահաբաժիններից և

արտարժույթային տարբերություններից գոյացող բոլոր եկամուտները և ծախսերը: Չուտ առևտրային եկամուտը ներառում է նաև արտարժույթի առք ու վաճառքի գուտ եկամուտը կամ ծախսը:

4.2 Արտարժույթի փոխարկում

Արտարժույթով կատարված գործարքները վերահաշվարկվում են գործառնական արժույթով՝ գործարքի օրվա փոխարժեքով: Արտարժույթով արտահայտված առևտրային նպատակներով պահվող ակտիվների և պարտավորությունների փոխարկումից առաջացած օգուտը և վնասը ճանաչվում են ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվության գուտ առևտրային եկամուտ հոդվածում, մինչդեռ ոչ առևտրային ակտիվների փոխարկումից գոյացող օգուտը ճանաչվում է ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվության այլ եկամուտ կամ այլ ծախս հոդվածում: Արտարժույթով արտահայտված դրամային ակտիվները և պարտավորությունները փոխարկվում են գործառնական արժույթով կիրառելով հաշվապահական հաշվեկշռի ամսաթվի դրությամբ գործող փոխարժեքը:

Արտարժույթով արտահայտված վաճառքի համար մատչելի դրամային արժեթղթերի իրական արժեքում փոփոխությունները վերլուծվում են փոխարժեքային տարբերությունների միջև, որոնք առաջանում են արժեթղթերի ամորտիզացված գումարների փոփոխության և արժեթղթերի հաշվեկշռային արժեքի այլ փոփոխությունների արդյունքում: Ամորտիզացված գումարում փոփոխությունների հետ կապված փոխարժեքային տարբերությունները ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում, իսկ հաշվեկշռային արժեքում այլ փոփոխությունները ճանաչվում են կապիտալում:

Պատմական արժեքով հաշվառվող ոչ դրամային արտարժույթային հոդվածները վերահաշվարկվում են գործարքի օրվա փոխարժեքով: Իրական արժեքով հաշվառվող ոչ դրամային արտարժույթային հոդվածները վերահաշվարկվում են իրական արժեքի որոշման օրվա փոխարժեքով: Ոչ դրամային հոդվածների, ինչպիսին են ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող՝ իրական արժեքով պահվող բաժնետոմսերը, փոխարժեքային տարբերությունները, ներկայացվում են որպես իրական արժեքի փոփոխությունից շահույթի կամ վնասի մաս: Ոչ դրամային հոդվածների փոխարժեքային տարբերությունները, ինչպես օրինակ՝ վաճառքի համար մատչելի դասակարգված բաժնետոմսերը, ընդգրկվում են կապիտալի վաճառքի համար մատչելի ներդրումների գծով վերագնահատման պահուստում:

Յուրաքանչյուր գործառնության պայմանագրով նախատեսված փոխարժեքի և տվյալ գործառնության օրվա գործող փոխարժեքի տարբերությունից առաջացող օգուտը կամ վնասը հաշվառվում է ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվության գուտ առևտրային եկամուտ հոդվածի արտարժույթի առք ու վաճառքից գուտ եկամուտ ստորում:

Բանկի կողմից ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստման նպատակով օգտագործվել են հետևյալ փոխարժեքները.

	31 դեկտեմբեր 2008	31 դեկտեմբեր 2007
ՀՀ դրամ/1 ԱՄՆ դոլար	306,73	304,22
ՀՀ դրամ/1 Եվրո	435	446,96

4.3 Հարկում

Շահույթի գծով հաշվետու տարվա շահութահարկը բաղկացած է ընթացիկ և հետաձգված հարկերից: Շահութահարկը ճանաչվում է ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում, բացառությամբ այն հարկերի, որոնց գծով գործառնությունների արդյունքները ճանաչվել են սեփական կապիտալում, ինչի դեպքում հարկերը նույնպես ճանաչվում են սեփական կապիտալում:

Ընթացիկ հարկը տարվա համար հարկվող եկամուտից վճարվելիք հարկն է՝ հաշվապահական հաշվեկշռի ամսաթվին գործող հարկային դրույքներով, ինչպես նաև նախորդ տարիների համար վճարվելիք հարկերի ճշգրտումները:

Հետաձգված հարկերը հաշվարկվում են հաշվապահական հաշվեկշռի պարտավորությունների մեթոդի համաձայն, որը հաշվի է առնում բոլոր ժամանակային տարբերությունները, որոնք առաջանում են ֆինանսական հաշվետվություններում ճանաչված ակտիվների և պարտավորությունների հաշվեկշռային գումարների և հարկային նպատակներով հաշվարկվող գումարների միջև, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ այդ տարբերություններն առաջացել են գույքի մասնական ճանաչման ժամանակ կամ կազմակերպությունների միավորում չհանդիսացող գործառնություններից առաջացող ակտիվների կամ պարտավորությունների դեպքում և ինչը առաջացման պահին չի ազդում ոչ հաշվապահական, և ոչ էլ հարկման նպատակով հաշվարկվող շահույթի վրա:

Հետաձգված հարկային ակտիվ ճանաչվում է միայն այն չափով, որքանով հավանական է, որ ապագայում առկա կլինի հարկման ենթակա շահույթ, որի հաշվին կարող են օգտագործվել ժամանակավոր տարբերությունները: Հետաձգված հարկային ակտիվները և պարտավորությունները հաշվարկվում են այն հարկային դրույքով, որը ենթադրվում է, որ կգործի ակտիվների իրացման և պարտավորությունների մարման ժամանակ՝ հիմնվելով տվյալ ժամանակաշրջանի կամ հաշվետու ժամանակաշրջանի փաստացի գործող դրույքների վրա:

Հետաձգված հարկային ակտիվներ և պարտավորություններ առաջանում են նաև այն ժամանակավոր տարբերությունների գծով, որոնք առաջանում են դուստր, ասոցիացված կամ համատեղ կազմակերպություններում ներդրումներից, բացի այն դեպքերից երբ ժամանակավոր տարբերությունների իրացման ժամկետները կառավարվում են մայր կազմակերպության կողմից, և հավանական է, որ դրանք մոտ ապագայում չեն իրացվի:

ՀՀ-ում բանկերն իրենց գործունեության ընթացքում վճարում են նաև այլ հարկեր: Այդ հարկերը ներառված են ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվության այլ ծախսերում:

4.4 Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ

Դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները բաղկացած են կանխիկ դրամից, ՀՀ ԿԲ-ում պահվող միջոցներից (բացառությամբ ԱրՔա վճարային համակարգով իրականացվող փոխհաշվարկների համար դեպոզիտացված գումարների) և այլ բանկերում հաշիվներից, որոնք կարող են փոխարկվել կանխիկ կարճ ժամանակամիջոցում և չեն ենթարկվում արժեքի փոփոխման զգալի ռիսկի:

Դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով:

4.5 Պահանջներ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ

Իր բնականոն գործունեության ընթացքում Բանկն օգտագործում է այլ բանկերում տարբեր ժամանակաշրջանների համար բացված ընթացիկ և ավանդային հաշիվներ: Բանկերին տրամադրված ֆիքսված ժամկետով վարկերն ու կանխավճարները հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով՝ օգտագործելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը: Ոչ ֆիքսված ժամկետներով միջոցներն ամորտիզացվում են Բանկի ղեկավարության կողմից գնահատված ժամկետներում: Ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ պահանջների գումարները նվազեցվում են արժեզրկումից պահուստների գումարներով:

4.6 Ֆինանսական գործիքներ

Բանկը ֆինանսական ակտիվները և պարտավորություններն իր հաշվեկշռում ճանաչում է այն և միայն այն դեպքում, երբ նա դառնում է գործիքի պայմանագրային կողմ: Ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների սովորական բնույթ կրող առք ու վաճառքների դեպքում դրանք ձևակերպվում են գործարքի օրվա ամսաթվով: Սովորական բնույթ կրող ձեռք բերումների դեպքում, երբ ֆինանսական գործիքը հետագայում պետք է չափվի իրական արժեքով, պայմանագրի օրվա և գործարքի օրվա միջև ընկած ժամանակամիջոցում այն հաշվառվում է նույն սկզբունքով, ինչ-որ ձեռք բերված գործիքների դեպքում:

Ֆինանսական ակտիվները և պարտավորությունները սկզբնական ճանաչման ժամանակ չափվում են սկզբնական արժեքով, գումարած գործարքի հետ կապված ցանկացած ծախսումները, բացի ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող՝ իրական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական գործիքների:

Սկզբնական ճանաչումից հետո բոլոր ֆինանսական պարտավորությունները, բացի ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող՝ իրական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական գործիքների (ներառված նաև առևտրային նպատակներով պահվող գործիքները), հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով՝ օգտագործելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը: Սկզբնական ճանաչումից հետո ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող՝ իրական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական գործիքները հաշվառվում են իրական արժեքով:

Բանկի կողմից ֆինանսական ակտիվները դասակարգվում են հետևյալ կատեգորիաների. ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող՝ իրական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվներ, մինչև մարման ժամկետը պահվող ներդրումներ, վարկեր և դեբիտորական պարտքեր, վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ: Ներդրումների նման դասակարգումը կատարվում է դրանց ձեռքբերման պահին՝ Բանկի ղեկավարության կողմից սահմանված գնահատումների հիման վրա հաշվի առնելով ձեռքբերման նպատակները: Ակտիվների հետագա վերադասակարգումը կատարվում է անհրաժեշտության և հնարավորության դեպքում՝ յուրաքանչյուր ֆինանսական տարվա ավարտից հետո:

Ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող՝ իրական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվներ

Այս կատեգորիայում հաշվառվում են առևտրային նպատակներով պահվող ֆինանսական ակտիվները և ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող՝ իրական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվները: Ֆինանսական ակտիվը հաշվառվում է այս կատեգորիայում, եթե այն ձեռք է բերվում կարճ ժամկետում վաճառքի նպատակով կամ եթե այդպես է որոշվում ղեկավարության կողմից նշված ակտիվի ձեռք բերման պահին:

Ֆինանսական ակտիվներն ու պարտավորությունները դասակարգվում են որպես ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող՝ իրական արժեքով հաշվառվող, երբ՝

- Այդպես վարվելը զգալիորեն կնվազեցնի չափման անհամապատասխանությունները, որոնք կառաջանային, եթե կապված ածանցյալ գործիքները համարվեին առևտրական նպատակներով պահվող, իսկ հիմք հանդիսացող ֆինանսական գործիքները հաշվառվեին անորտիզացված գումարով, ինչպես վարկերը կամ հաճախորդներին և բանկերին տրվող կանխավճարները, կամ պարտքային արժեթղթերի տեսքով թողարկված արժեթղթերը:
- Որոշ ներդրումներ, ինչպես օրինակ կապիտալի գործիքներում կատարված ներդրումները, որոնք փաստաթղթավորված ռիսկերի կառավարման կամ ներդրումային քաղաքականության համաձայն հաշվառվում են իրական արժեքով և կառավարչական անձնակազմին հաղորդվում են այդ արժեքով, համարվում են ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող՝ իրական արժեքով հաշվառվող, և
- Ֆինանսական գործիքները, ինչպես պարտքային արժեթղթերը, որոնք պարունակում են մեկ կամ ավելի բաղադրիչ ածանցյալ գործիքներ, որոնք էականորեն ազդում են դրամական հոսքերի վրա, համարվում են ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող՝ իրական արժեքով հաշվառվող:

Ածանցյալ գործիքները նույնպես դասակարգվում են որպես առևտրային նպատակներով պահվող, բացի այն դեպքերից, երբ դրանք օգտագործվում են հեջավորման նպատակով: Առևտրային նպատակներով պահվող ակտիվներից շահույթը և վնասը արտացոլվում են ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում:

Մինչև մարման ժամկետը պահվող արժեթղթեր

Ֆիքսված մարման ժամկետով արժեթղթերը դասակարգվում են որպես մինչև մարման ժամկետը պահվող, երբ Բանկը հաստատապես մտադրված է և հնարավորություն ունի պահել այդ ներդրումները մինչև մարման ժամկետի լրանալը: Եթե Բանկի կողմից իրականացվում է մինչև մարման ժամկետը պահվող ակտիվների էական գումարի վաճառք, ապա ամբողջ դասը վերադասակարգվում է որպես վաճառքի համար մատչելի: Մինչև մարման ժամկետը պահվող ներդրումները հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը՝ հանած դրանց գծով արժեզրկումից պահուստները:

Վարկեր և դեբիտորական պարտքեր

Վարկերը և դեբիտորական պարտքերը ֆիքսված կամ որոշելի վճարումներով ֆինանսական ակտիվներն են, որոնք ստեղծվում են Բանկի կողմից ուղղակիորեն պարտապանին դրամ տրամադրելու միջոցով՝ առանց պարտքը վաճառելու մտադրության:

Ֆիքսված ժամկետներով տրամադրված վարկերը սկզբնապես ճանաչվում են իրական արժեքով՝ գումարած գործարքից ծախսումները: Երբ տրամադրված գումարների իրական արժեքը տարբերվում է վարկի իրական արժեքից, օրինակ երբ վարկը տրամադրվում է շուկայականից ցածր տոկոսադրույքով, տրամադրված գումարի և վարկի իրական արժեքների տարբերությունը վարկի սկզբնական ճանաչման ժամանակ ձևակերպվում է որպես ծախս շուկայականից ցածր դրույքներով ակտիվների տեղաբաշխումից՝ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում: Այնուհետև վարկերն ու փոխատվությունները չափվում են ամորտիզացված արժեքով՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը: Ֆիքսված մարման ժամկետ չունեցող վարկերն ու փոխատվությունները հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով՝ ելնելով մարման ենթադրվող ժամկետներից: Հաճախորդներին տրված վարկերի ու փոխատվությունների գումարները նվազեցվում են դրանց գծով արժեզրկումից պահուստների գումարներով:

Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ներդրումներ

Վաճառքի համար մատչելի ներդրումները պարտքային, ինչպես նաև կապիտալի գործիքներում կատարված այն ներդրումներ են, որոնք Բանկը մտադիր է պահել անորոշ ժամկետով, և որոնք կարող են վաճառվել իրացվելիության կարիքների բավարարման համար, իրչպես նաև տոկոսադրույքներում, փոխարժեքներում կամ բաժնետոմսերի գներում թոթոխությունների դեպքում: Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվները նախնական ճանաչումից հետո հաշվառվում են իրական արժեքով: Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների իրական արժեքի փոփոխություններից առաջացած շահույթն ու վնասը վերագրվում է սեփական կապիտալին մինչև ֆինանսական ակտիվի օտարումը կամ արժեզրկումը, որի դեպքում կապիտալում ճանաչված շահույթը կամ վնասը վերաձևակերպվում է ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում: Ամեն դեպքում, տոկոսները հաշվարկվում են արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդով՝ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում: Վաճառքի համար մատչելի կապիտալի գործիքների գծով շահաբաժինները ֆինանսական արդյունքների մասին

հաշվետվությունում գրանցվում են այն ժամանակ, երբ Բանկը իրավունք է ձեռք բերում ստանալու այդ շահաբաժինները:

Ակտիվ ֆինանսական շուկաներում գործող Ֆինանսական ակտիվի իրական արժեքը հաշվետու ամսաթվին բորսային փակման պահին այդ ակտիվի գծով գնանշվող գինն է: Եթե գնանշված շուկայական գինը առկա չէ, ապա գործիքի իրական արժեքը որոշվում է գնային մոդելների կամ զեղչված դրամական հոսքերի տեխնիկայի միջոցով: Հակառակ դեպքում ներդրումները հաշվառվում են ինքնարժեքով՝ հանած արժեզրկումից պահուստների գումարները:

4.7 Ֆինանսական ակտիվների արժեզրկում

Յուրաքանչյուր հաշվապահական հաշվեկշռի ամսաթվով Բանկն իրականացնում է արժեզրկման գնահատում ֆինանսական ակտիվների կամ ֆինանսական ակտիվների խմբի համար:

Ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող ակտիվներ

Ֆինանսական ակտիվը կամ ֆինանսական ակտիվների խումբը արժեզրկվում է և արժեզրկումից կորուստը ճանաչվում է միայն այն դեպքում, եթե կա օբյեկտիվ վկայություն արժեզրկման մասին՝ որպես ակտիվի նախնական ճանաչումից հետո կատարված մեկ կամ մի քանի իրադարձությունների («ծախսային իրադարձություն») արդյունք, և երբ այդ իրադարձությունը կամ իրադարձություններն ազդեցություն ունեն ֆինանսական ակտիվի կամ ակտիվների խմբի ակնկալվող ապագա դրամական հոսքերի վրա, որոնք կարելի է արժանահավատորեն չափել:

Արժեզրկումից կորուստի օբյեկտիվ վկայության գոյությունը որոշվում է որոշ չափանիշներով, որոնք վկայում են, որ վարկառուի կամ վարկառուների խումբն ունեն զգալի ֆինանսական դժվարություններ (օրինակ՝ կապիտալի նորմատիվ, զուտ եկամտի և վաճառքների հարաբերակցություն), առկա են տոկոսագումարների և մայր գումարների վճարման պարտավորությունների, վարկային համաձայնության կամ պայմանների խախտումներ, գրավի արժեքի նվազում, հավանականություն, որ կլինի սնանկացում կամ այլ ֆինանսական վերակազմակերպում և կա տեղեկատվություն ակնկալվող ապագա դրամական հոսքերի չափելի նվազման վերաբերյալ՝ կապված տնտեսական պայմանների փոփոխություններով, որոնք ազդում են վարկառուի և չվճարումների վրա:

Բանկը սկզբից գնահատում է արժեզրկման օբյեկտիվ պայմանների գոյությունը անհատական գնահատման արդյունքում այն ակտիվների համար, որոնք անհատապես էական են և հետո անհատական կամ խմբային գնահատումների արդյունքում այն ֆինանսական ակտիվների համար, որոնք անհատապես էական չեն: Անհատական գնահատման արդյունքում արժեզրկման օբյեկտիվ գոյությունը հաստատելուց կամ ժխտելուց հետո ակտիվները դասակարգվում են վարկային ռիսկի նմանատիպ բնույթ ունեցող խմբերում՝ խմբային գնահատում իրականացնելու նպատակով: Այն ակտիվները, որոնց գծով անհատական գնահատման արդյունքում ձևավորվել են արժեզրկումից պահուստներ, չեն ներառվում վերոհիշյալ խմբերում:

Երբ առկա է վկայություն ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվի արժեզրկման վերաբերյալ, արժեզրկման պահուստի գումարը որոշվում է որպես ակտիվի հաշվեկշռային արժեքի և այդ ֆինանսական գործիքի սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքով զեղչված դրամական միջոցների ակնկալվող ապագա հոսքերի (բացառությամբ վարկի հետ կապված ապագա ծախսերի) ներկա արժեքի միջև տարբերություն: Ակտիվի հաշվեկշռային արժեքը նվազեցվում է արժեզրկման պահուստի միջոցով, արժեզրկումից ծախսը արտացոլվում է ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում: Եթե վարկը կամ միջև մարման ժամկետը պահվող ներդրումն ունի փոփոխական տոկոսադրույք, ցանկացած արժեզրկումից ծախս չափելու համար զեղչման դրույքը պայմանագրով որոշված ընթացիկ արդյունավետ տոկոսադրույքն է: Բանկը կարող է արժեզրկումը չափել գործիքի իրական արժեքի հիման վրա՝ օգտագործելով տեսանելի շուկայական գինը:

Ապահովված ֆինանսական ակտիվների դրամական միջոցների ակնկալվող ապագա հոսքերի ներկա արժեքը ներառում է գրավների իրացումից փոխհատուցվող գումարները, հանած գրավի ձեռքբերման և իրացման ծախսերը, անկախ նրանից, թե գրավը կփոխանցվի Բանկին, թե ոչ:

Արժեզրկման խմբային գնահատման նպատակով, ֆինանսական ակտիվները խմբավորվում են Բանկի ներքին վարկային դասակարգման հիման վրա, որը հաշվի է առնում վարկային ռիսկի բնութագրիչները, ինչպես՝ ակտիվի տեսակը, արդյունաբերական ոլորտը, աշխարհագրական դիրքը, գրավի տեսակը, ժամկետանց կարգավիճակը և այլ կապակցված գործոններ:

Ֆինանսական ակտիվների ապագա դրամական հոսքերը, որոնց արժեզրկումը խմբային է գնահատված, որոշվում են խմբում գտնվող ակտիվների պայմանագրային դրամական հոսքերի և նմանատիպ ակտիվների պատմական ծախսերի պրակտիկայի հիման վրա: Վերջինս ճշգրտվում է ընթացիկ տեսանելի տեղեկատվությամբ, որպեսզի արտացոլվեն ներկա պայմանները, որոնք չեն ազդել այն ժամանակահատվածում, որի վրա հիմնված է պատմական ծախսերի պրակտիկան, և պատմական ժամանակաշրջանում ներկայում գոյություն չունեցող պայմանների հետևանքները չեզոքացնելու նպատակով:

Ակտիվների խմբերի ապագա դրամական հոսքերում փոփոխությունների գնահատականը պետք է արտացոլի և համապատասխան լինի դրանց հետ կապված տեսանելի տվյալների ժամանակաշրջանից ժամանակաշրջան փոփոխությունների հետ (օրինակ՝ փոփոխություններ գործազրկության դրույքներում, գույքի գնի, վճարումների կարգավիճակի կամ խմբում կորուստների հավանականությունը մատնանշող այլ գործոնների և կորուստների ծավալների մեջ): Ապագա դրամական հոսքերի գնահատման համար օգտագործվող մեթոդոլոգիան և վարկածները պարբերաբար վերանայվում են Բանկի կողմից՝ կորուստների իրական և գնահատված արժեքների միջև տարբերությունները նվազեցնելու համար:

Վարկերը համապատասխան պահուստների հետ միասին դուրս են գրվում, եթե ապագայում չկա վարկը հավաքագրելու իրատեսական հեռանկար, և երբ բոլոր գրավներն օգտագործվել են կամ փոխանցվել Բանկին: Եթե հաջորդող տարում, գնահատված արժեզրկման ծախսը ավելանում կամ նվազում է արժեզրկման ճանաչումից հետո կատարված իրադարձությունների պատճառով, նախկինում ճանաչված արժեզրկման ծախսը

ավելացվում կամ նվազեցվում է պահուստի գումարը ճշտելով: Եթե ապագա դուրս գրումը հետագայում վերականգնվում է, ապա վերականգնված գումարը կրեդիտագրվում է պահուստի հաշվին:

Վերանայված վարկեր

Որտեղ հնարավոր է, Բանկն փորձում է վերանայել վարկերը, քան բռնագանձել գրավը: Սա կարող է հանգեցնել վճարումների երկարաձգումների և վարկի մարման նոր պայմանների մասին համաձայնության: Երբ վարկի պայմանները վերանայված են, վարկն այլևս չի համարվում ժամկետանց: Ղեկավարությունը շարունակաբար վերանայում է վերանայված պայմաններով վարկերը, համոզվելու համար, որ բոլոր համաձայնությունները պահպանված են և որ ապագա վճարումները կկատարվեն: Վարկերը շարունակում են մնալ արժեզրկման անհատական կամ խմբային գնահատման առարկա՝ օգտագործելով վարկի սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքը:

Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ

Երբ վաճառքի համար մատչելի ակտիվն արժեզրկվում է, ապա նրա արժեքի (նվազեցված մարումների և ամորտիզացիայի գումարներով) և ընթացիկ իրական արժեքի տարբերությունը, բացառությամբ նախկինում ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում ճանաչված արժեզրկումից գումարների, կապիտալից վերաձևակերպվում է ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում:

Վաճառքի համար մատչելի կապիտալի գործիք հանդիսացող ներդրումների գծով արժեզրկումից կորուստների հակադարձումը ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում չի ճանաչվում: Վաճառքի համար մատչելի պարտքային գործիք հանդիսացող ներդրումների գծով արժեզրկումից կորուստների հակադարձումը ճանաչվում է ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում, եթե ակտիվի իրական արժեքի բարձրացումը օբյեկտիվորեն կարելի է համարել հետագա իրադարձությունների արդյունք, որանք կատարվել են կորուստը ֆինանսական արդյունքներով ճանաչելուց հետո:

4.8 Ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների ապաճանաչում

Ֆինանսական ակտիվներ

Ֆինանսական ակտիվը (կամ ֆինանսական ակտիվի մի մասը, կամ ֆինանսական ակտիվների խմբի մի մասը) ապաճանաչվում է, երբ.

- վերանում է ակտիվից դրամական հոսքեր ստանալու պահանջի իրավունքը,
- Բանկը փոխանցում է ակտիվից դրամական հոսքեր ստանալու պահանջի իրավունքը, կամ պահպանում է այդ իրավունքը, բայց պարտավորվում է ստացված գումարներն ամբողջությամբ և ժամանակին փոխանցել երրորդ կողմին՝ փոխանցման համաձայնագրի համաձայն,
- և բանկը կամ (ա) փոխանցում է ակտիվի գծով բոլոր ռիսկերի և օգուտների զգալի մասը, կամ (բ) չի փոխանցում, և չի պահպանում ակտիվի գծով բոլոր ռիսկերի և օգուտների զգալի մասը, այլ փոխանցում է ակտիվի նկատմամբ վերահսկողությունը:

Եթե Բանկը փոխանցում է ակտիվից դրամական հոսքեր ստանալու պահանջի իրավունքը և չի փոխանցում, և չի պահպանում ակտիվի գծով բոլոր ռիսկերի և օգուտների զգալի մասը, և չի փոխանցում է ակտիվի նկատմամբ վերահսկողությունը, ապա ակտիվը հաշվառվում Բանկի շարունակվող մասնակցության համապատասխան ֆինանսական ակտիվում: Երբ շարունակվող մասնակցությունը ձեռք է բերում փոխանցվող ակտիվի երաշխիքային ապահովման ձև, ապա այդպիսի մասնակցության չափը համարվում է հետևյալ երկու մեծություններից նվազագույնը՝ ակտիվի հաշվեկշռային արժեք կամ Բանկի կողմից փոխհատուցվելիք առավելագույն գումար:

Երբ շարունակվող մասնակցությունը ձեռք է բերում փոխանցվող ակտիվի դուրս գրված վաճառքի և/կամ գնման օպցիոնի ձև (ներառյալ դրամային և նման պայմաններով օպցիոնները), մասնակցության չափը որոշվում է այն գումարի չափով, որով Բանկը կարող է հետ գնել փոխանցվող ակտիվը, բացառությամբ իրական արժեքով գնահատված դուրսգրված վաճառքի օպցիոնի (ներառյալ դրամային և նման պայմաններով օպցիոնները), երբ շարունակվող մասնակցության չափը համարվում է հետևյալ երկու մեծություններից նվազագույնը՝ փոխանցվող ակտիվի իրական արժեքը կամ օպցիոնի կատարման գինը:

Ֆինանսական պարտավորություններ

Ֆինանսական պարտավորությունն ապաճանաչվում է, երբ այն մարվում է, չեղյալ է համարվում կամ լրացել է դրա ուժի մեջ մնալու ժամկետը: Փոխառուի փոխատուի միջև պարտքային էականորեն տարբերվում են միմյանցից, կամ կատարվում է գործող պարտքային գործիքի պայմանների էական փոփոխություն, իրենից ներկայացնում է հին պարտքի մարում, որը պետք է հանգեցնի այդ պարտքի ապաճանաչումը և նոր պարտքային գործիքի ճանաչմանը, իսկ տարբերությունը համապատասխան հաշվեկշռային հաշվի հետ ձևակերպվում է ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում:

4.9 Ռեպո և հակադարձ ռեպո համաձայնագիր

Հետգնման պայմանով արժեթղթերի վաճառքի գործառնությունները («ռեպո») դիտարկվում են որպես ապահովված ֆինանսական գործառնություններ: Հետգնման պայմանով վաճառված արժեթղթերը շարունակվում են հաշվառվել հաշվեկշռում, և այն դեպքում, երբ գնորդն ունի նշված արժեթղթերի վաճառքի կամ գրավադրման պայմանագրային իրավունք կամ համաձայնություն, որոնք վերադասակարգվում են որպես «Հետգնման պայմանագրով գրավադրված արժեթղթեր» և ներկայացվում են որպես առանձին հաշվեկշռային հոդված: Համապատասխան պարտավորությունն արտացոլվում է ֆինանսական կազմակերպությունների կամ հաճախորդների նկատմամբ հաշիվներում:

Հետվաճառքի պայմանով արժեթղթերի գնումը («հակադարձ ռեպո») հաշվառվում է պահանջներ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ կամ հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ հաշիվներում:

Արժեթղթերի գնման և վաճառքից առաջացած եկամուտը կամ ծախսը իրենից ներկայացնում է տոկոսային եկամուտ կամ ծախս, որոնք հաշվեգրվում են հետգնման պայմանագրերի գործողության ժամկետների ընթացքում՝ օգտագործելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը:

4.10 Որպես գրավ տրված և ստացված արժեթղթեր

Արժեթղթերով գործարքները հիմնականում ապահովվում են արժեթղթերով կամ կանխիկ դրամով: Արժեթղթերի փոխանցումը մյուս կողմին արտացոլվում է հաշվեկշռում, միայն եթե փոխանցվում է նաև ռիսկերը և օգուտները կապված սեփականության իրավունքի փոխանցման հետ: Վճարված կամ որպես գրավ ստացված կանխիկը գրանցվում է որպես ակտիվ կամ պարտավորություն:

Ձեռք բերված արժեթղթերը չեն ճանաչվում ֆինանսական հաշվետվություններում մինչև դրանց օտարումը երրորդ կողմին: Այս դեպքում նշված արժեթղթերի վերադարձման գծով պարտավորությունը ճանաչվում է իրական արժեքով որպես առևտրական նպատակներով պարտավորություն, իսկ գնման և վաճառքի տարբերությունը հաշվառվում է ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվության «Զուտ առևտրային եկամուտ» հոդվածում:

4.11 Վարձակալություն

Գործառնական վարձակալություն-Բանկը որպես վարձակալ

Ակտիվների վարձակալությունը, որի դեպքում ակտիվի սեփականության հետ կապված բոլոր ռիսկերն ու օգուտները պահպանվում են վարձատուի մոտ, դասակարգվում է որպես գործառնական վարձակալություն: Գործառնական վարձակալության շրջանակներում վարձավճարները ճանաչվում են որպես ծախս ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում գծային հիմքով վարձակալության ժամկետի ընթացքում և ներառվում են գործառնական ծախսերում:

4.12 Հիմնական միջոցներ

Հիմնական միջոցները ներկայացված են իրական արժեքի և կուտակված մաշվածության տարբերությամբ, բացառությամբ հողի, որը ներկայացվել է սկզբնական արժեքով: Երբ ակտիվի հաշվեկշռային արժեքը ավելի մեծ է նրա գնահատված փոխհատուցվող գումարից ոչ ժամանակավոր հանգամանքների պատճառով, այն անմիջապես նվազեցվում է մինչև այդ փոխհատուցվող գումարը:

Մաշվածությունը հաշվարկվում է գծային մեթոդով ակտիվի օգտակար ծառայության ժամկետի ընթացքում, կիրառվելով հետևյալ տարեկան դրույքաչափերը՝

	Օգտակար ծառայության ժամկետ(տարիներ)	Տոկոսադրույք (%)
Շենքեր	20	5
Համակարգիչներ և կապի միջոցներ	3	33.3
Տրանսպորտային միջոցներ	5	20
Այլ հիմնական միջոցներ	5	20

Վարձակալված հիմնական միջոցների վրա ուղղված կապիտալ բնույթի ծախսումները կապիտալացվում և ամորտիզացվում են գծային հիմունքով հետևյալ երկու ժամկետներից նվազագույնով. վարձակալման ժամկետ կամ հիմնական միջոցների և դրանց օգտակար ծառայության ժամկետ: Անավարտ շինարարությանը պատկանող ակտիվները չեն ամորտիզացվում:

Հիմնական միջոցների վերանորոգման և պահպանման հետ կապված ծախսումները ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվությունում ճանաչվում են որպես ծախս՝ դրանց կատարման պահին: Կապիտալ բնույթի նորոգման ծախսումները ավելացվում են ակտիվի հաշվեկշռային արժեքին, երբ հավանական է, երբ հավանական է, որ դրանց շնորհիվ ապագա տնտեսական օգուտները՝ ավելի շատ, քան ակնկալվում էր առկա ակտիվի նորմատիվային ցուցանիշների սկզբնական գնահատումից, կհոսեն դեպի կազմակերպություն: Այս ծախսումների մաշվածությունը հաշվարկվում է համապատասխան ակտիվի օգտակար ծառայության մնացորդային ժամկետի ընթացքում:

Հիմնական միջոցի իրացումից առաջացած օգուտ կամ վնասը որոշվում է որպես ակտիվի իրացումից զուտ մուտքերի և հաշվեկշռային արժեքի տարբերություն և հաշվառվում է գործառնական շահույթում:

Վերագնահատման արդյունքում ակտիվի արժեքի աճը արտացոլվում է կապիտալում՝ հիմնական միջոցների վերագնահատման պահուստում, բացի այն դեպքերից, երբ այն փոխհատուցում է ֆինանսական արդյունքներում տվյալ ակտիվի գծով նախկինում ճանաչված վերագնահատումից վնասը. այս դեպքում վերագնահատումից աճը նույնպես ճանաչվում է ֆինանսական արդյունքներում: Վերագնահատման արդյունքում ակտիվի արժեքի նվազումը ճանաչվում է ֆինանսական արդյունքներում, բացի այն դեպքերից, երբ այն փոխհատուցում է նախկինում տվյալ ակտիվի գծով կապիտալում ճանաչված վերագնահատումից աճը:

Վերագնահատված գումարով հաշվառվող հիմնական միջոցների իրացման դեպքում, իրացված հիմնական միջոցների համապատասխան դասի վերագնահատման պահուստում վերագրված գումարը փոխանցվում է չբաշխված շահույթին:

4.13 Ոչ նյութական ակտիվներ

Ոչ նյութական ակտիվները բաղկացած են համակարգչային ծրագրից, արտոնագրերից և այլն:

Առանձին ձեռք բերված ոչ նյութական ակտիվները սկզբնապես ճանաչվում են ինքնարժեքով: Նախնական ճանաչումից հետո ոչ նյութական ակտիվները հաշվառվում են ինքնարժեքով՝ նվազեցնելով կուտակված ամորտիզցիան կամ արժեզրկումից կորուստները: Ոչ նյութական ակտիվների օգտակար ծառայությունների ժամկետները կարող են լինել որոշակի կամ անորոշ: Որոշված օգտակար ծառայությունների ժամկետներ ունեցող ոչ նյութական ակտիվներն ամորտիզացվում են օգտակար ծառայության ընթացքում՝ 10 տարվա ընթացքում և գնահատվում են արժեզրկման առումով, երբ առկա են արժեզրկման հատկանիշներ: Ամորտիզացիայի հաշվառման մեթոդները և ժամկետները վերանայվում են յուրաքանչյուր ֆինանսական տարվա վերջում:

4.14 Վաճառքի համար պահվող ակտիվներ

Ոչ ընթացիկ ակտիվները դասակարգվում են վաճառքի համար պահվող, երբ հաշվեկշռային արժեքը ենթակա է փոխհատուցման ոչ թե դրանց հետագա շահագործման, այլ վաճառքի միջոցով: Դրանց վաճառքը ենթադրվում է իրականացնել վաճառքի համար պահվող դասակարգումից հետո մեկ տարվա ընթացքում:

Վաճառքի համար պահվող դասակարգված ոչ ընթացիկ ակտիվները ճանաչվում են հաշվեկշռային արժեքի կամ իրական արժեքի՝ հանած վաճառքի ծախսերը, նվազագույնով: Եթե վերջինս ավելի փոքր է, քան հաշվեկշռային արժեքը, ապա ճանաչվում է արժեզրկումից կորուստ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում: Իրական արժեքի՝ հանած վաճառքից ծախսերը, հետագա ցանկացած աճ ճանաչվում է միայն տվյալ ակտիվի նախկինում արժեզրկված գումարների չափով:

4.15 Ներգրված միջոցներ

Ներգրված միջոցները, որոնք ներառում են ֆինանսական կազմակերպությունների և հաճախորդների հաշիվները, սկզբնապես ճանաչվում են ստացված միջոցների իրական արժեքով՝ հանած գործառնությունների գծով ուղղակի ծախսերը: Սկզբնական ճանաչումից հետո ներգրված միջոցները հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով՝ օգտագործելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը: Եկամուտները և ծախսերը գրանցվում են ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում, ինչպես պարտավորությունների ապաճանաչման ժամանակ, այնպես էլ ամորտիզացիայի ընթացքում:

4.16 Հատուցումներ սոցիալական ապահովագրության հիմնադրամին

Բանկում, աշխատակիցների աշխատավարձի հիման վրա հաշվարկված որոշակի տոկոսը Հայաստանի Հանրապետության Սոցիալական Ապահովագրության Պետական հիմնադրամին փոխանցելուց բացի, այլ հատուկ կենսաթոշակային հիմնադրամ չի ձևավորվում: Նշված հիմնադրամին հատկացումների հետ կապված ծախսերը արտացոլվում են ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում այն ժամանակաշրջանում, որին դրանք վերաբերվում են:

4.17 Ֆինանսական երաշխիքներ

Ֆինանսական երաշխիքների պայմանագրերն այն պայմանագրերն են, որոնք պահանջում են, որ երաշխիք տրամադրողը փոխհատուցի երաշխիքը ստացողին կոնկրետ պարտապանի կողմից պարտքային գործիքի ժամկետներին համաձայն վճարումները ժամանակին չկատարելու պատճառով վերջինիս կողմից կրած վնասների դիմաց: Նման ֆինանսական երաշխիքներ տրամադրվում են բանկերին, ֆինանսական և այլ կազմակերպություններին հաճախորդների վարկերը, օվերդրաֆտները և այլ բանկային գործիքները ապահովելու նպատակով:

Ֆինանսական երաշխիքները ֆինանսական հաշվետվություններում սկզբնապես ճանաչվում են իրական արժեքով «Այլ պարտավորություններ»-ում՝ որպես կոմիսիոն վճար: Սկզբնական ճանաչումից հետո Բանկը յուրաքանչյուր երաշխավորության տակ պարտավորությունը չափում է ամորտիզացված վճարից և երաշխավորության արդյունքում առաջացած ցանկացած ֆինանսական պարտավորություն լուծելու համար անհրաժեշտ ելքերի լավագույն գնահատումից առավելագույնով:

4.18 Պահուստներ, պայմանական ակտիվներ և պարտավորություններ

Պահուստը ճանաչվում է, երբ Բանկն ունի իրավական կամ կառուցողական պարտականություն՝ որպես անցյալ դեպքերի արդյունք, և հավանական է, որ այդ պարտականությունը մարելու նպատակով կպահանջվի տնտեսական օգուտներ մարմնավորող միջոցների արտահոսք, և պարտականության գումարը հնարավոր է արժանահավատորոն գնահատել:

4.19 Բաժնետիրական կապիտալ

Բաժնետիրական կապիտալ

Նոր բաժնետոմսերի թողարկումը, բացի կազմակերպությունների միավորման դեպքում թողարկվող բաժնետոմսերի, վերաբերող ուղղակի ծախսերը նվազեցվում են կապիտալի աճից: Երբ թողարկման արդյունքում ստացված գումարների իրական արժեքը գերազանցում է բաժնետոմսերի անվանական արժեքը, տարբերությունը հաշվառվում է որպես հավելավճար:

Գնված սեփական բաժնետոմսեր

Երբ Բանկը գնում է Բանկի բաժնետոմսերը, սեփական կապիտալը նվազեցվում է վճարված գումարի չափով, ներառյալ գործառնությանը բնորոշ բոլոր ծախսերը՝ նվազեցված հարկերով, մինչև գործարքի չեղյալ համարվելը կամ վերաթողարկումը: Երբ գնված բաժնետոմսերը վաճառվում են երրորդ կողմին կամ վերաթողարկվում են, ստացված գումարները ներառվում են կապիտալում: Գնված բաժնետոմսերը հաշվառվում են միջին կշռված արժեքով:

Շահաբաժիններ

Հաշվապահական հաշվեկշռի ամսաթվով շահաբաժինները դուրս են գրվում կապիտալից և ճանաչվում են որպես պարտավորություն, միայն երբ դրանք հաստատվում են հաշվապահական հաշվեկշռի ամսաթվով կամ մինչև այդ: Մինչև հաշվապահական հաշվեկշռի ամսաթվը հայտարարագրված կամ հաշվապահական հաշվեկշռի ամսաթվից հետո, բայց մինչև ֆինանսական հաշվետվությունների հրապարակման ամսաթիվը հայտարարված կամ հաստատված շահաբաժինները բացահայտվում են:

4.20 Հաշվանցում

Ֆինանսական ակտիվները և պարտավորությունները, եկամուտներն ու ծախսերը հաշվեկշռում ներկայացվում են հաշվանցված, եթե գոյություն ունի օրենսդրորեն հաստատված իրավունք իրականացնելու հաշվառված գումարների հաշվանցում, ինչպես նաև մտադրություն իրականացնելու հաշվանցում կամ միարժամանակ իրացնելու ակտիվը և մարելու պարտավորությունը:

5 Կարևորագույն հաշվապահական գնահատումներ և դատողություններ

ՖՀՆՄՄ համաձայն ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստումը պահանջում է, որ Բանկի ղեկավարությունը կատարի կարևորագույն հաշվապահական գնահատումներ, դատողություններ և ենթադրումներ, որոնք ազդեցություն են թողնում ֆինանսական հաշվետվությունների ամսաթվի դրությամբ ակտիվների և պարտավորությունների ներկայացվող գումարների, ինչպես նաև հաշվետու ժամանակաշրջանի եկամուտների և ծախսերի վրա: Գնահատումները և դրանց հետ կապված ենթադրությունները, հիմնվելով պատմական փորձի և այլ գործոնների վրա, որոնք հիմնավորված են տվյալ պայմաններում, հիմք են հանդիսանում դատողություններ անելու այն ակտիվների և պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքների վերաբերյալ, որոնց արժեքը հնարավոր չէ որոշել այլ վստահելի աղբյուրներից: Ամեն դեպքում, չնայած գնահատումները հիմնվում են ղեկավարության կողմից ընթացիկ իրադարձությունների լավագույն պատկերացումների վրա, փաստացի արդյունքները վերջին հաշվով կարող են տարբերվել կատարված գնահատումներից:

Ներկայացվող ֆինանսական հաշվետվությունների առումով նշանակալից դատողությունները և գնահատումները ներկայացվում են ստորև:

Ներդրումային արժեթղթերի դասակարգում

Բանկի ներդրումային արժեթղթերը ներառում են ՀՀ ԿԲ, պետական պարտատոմսերը, ոչ պետական բաժնետոմսերը: Սկզբնական ճանաչման ժամանակ Բանկը դասակարգում է արժեթղթերը որպես ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող ֆինանսական ակտիվներ, մինչև մարման ժամկետը պահվող ֆինանսական ակտիվներ և վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ, որոնց իրական արժեքի ճշգրտումն իրականացվում է կապիտալում:

Փոխկապակցված կողմերի հետ գործառնություններ

Բանկն իր գործունեության ընթացքում իրականացնում է գործառնություններ փոխկապակցված կողմերի հետ: Նշված գործառնությունները հիմնականում իրականացվում են շուկայական պայմաններով: Գործող շուկայի բացակայության դեպքում Բանկը կատարում է դատողություններ գործառնությունների շուկայական կամ ոչ շուկայական բնույթի վերաբերյալ: Դատողությունները հիմնվում են այլ հաճախորդների հետ նմանատիպ գործառնությունների, ինչպես նաև արդյունավետ դրույքների վերլուծությունների վրա:

Վարկերի և այլ փոխատվությունների գծով արժեզրկումից պահուստներ

Բանկը գնահատում է խնդրահարույց վարկերը և փոխատվությունները յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի համար՝ պարզելու համար, թե արդյոք անհրաժեշտ է արժեզրկման պահուստ ձևավորել ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում: Մասնավորապես, ղեկավարության դատողությունն անհրաժեշտ է ապագա դրամական հոսքերի գումարը և պարբերականությունը գնահատելու համար, երբ անհրաժեշտ է պահանջվող պահուստի չափը որոշել: Նման գնահատումները հիմնված են որոշ գործոնների շուրջ ենթադրությունների վրա և ներկա արդյունքները կարող են տաբեր լինել՝ հանգեցնելով պահուստում հետագա փոփոխությունների:

Նշանակալի վարկերի և փոփոխությունների համար անհատական ստեղծված հատուկ պահուստներից բացի, Բանկը նաև ստեղծում է արժեզրկման խմբային պահուստներ, այն ռիսկերի գծով, որոնք չնայած որ անհատապես չեն գնահատվել, սակայն պարունակում են չվճարման ավելի մեծ ռիսկ, քան սկզբնապես որոշվել էր: Սա հաշվի է առնում այնպիսի գործոնների ազդեցությունը, ինչպիսիք են վատթարացումը երկրի ռիսկում, արդյունաբերության մեջ և տեխնոլոգիական հնացումը, ինչպես նաև բացահայտված կառուցվածքային թուլությունները կամ դրամական հոսքերի նվազումները:

Հարկային օրենսդրություն

ՀՀ հարկային օրենսդրությունը ենթակա է տարակարծիք մեկնաբանությունների: Տես 24-ժանոթագրությունը:

Կապիտալի գործիք հանդիսացող վաճառքի համար մատչելի ներդրումների արժեզրկում

Բանկն համարում է կապիտալի գործիք հանդիսացող վաճառքի համար մատչելի ներդրումն արժեզրկված, երբ դրա իրական արժեքի նվազումն էական է կամ կրում է երկարատև բնույթ: Որոշելու համար էական է կամ երկարատև նվազումը՝ Բանկը կատարում է որոշակի դատողություններ: Այդ դատողությունները կատարելիս, այլ գործոնների հետ մեկտեղ, Բանկը հաշվի է առնում նաև բաժնետոմսերի գնի փոփոխականությունը: Բացի դրանից, արժեզրկումը հնարավոր է, երբ առկա են ապացույցներ, որ վատացել է ֆինանսական վիճակը տվյալ կազմակերպության, արդյունաբերության կամ ճյուղի, որտեղ կատարվել է ներդրումը, կատարվել են փոփոխություններ տեխնոլոգիաներում և գործառնական կամ ֆինանսական դրամական հոսքերում:

6 Տոկոսային և նմանատիպ եկամուտներ և ծախսեր

Հազար ՀՀ դրամ	2008	2007
Վարկեր և փոխառություններ հաճախորդներին	433,334	218,227
Մինչև մարման ժամկետը պահվող պարտքային արժեթղթեր	285,746	199,556
Ֆինանսական կազմակերպությունների հաշիվներ	72,811	129,913
Հակադարձ ռեպո գործառնություններ	-	106
Արժեզրկված ակտիվների գծով հաշվեզրկված տոկոսներ	25,183	49,787
Այլ տոկոսային եկամուտներ	2,409	2,050
Ընդամենը տոկոսային և նմանատիպ եկամուտներ	819,483	599,639

Հազար ՀՀ դրամ	2008	2007
Հաճախորդների հաշիվներ	7,953	28,220
Ֆինանսական կազմակերպությունների հաշիվներ	43,840	49,623
Ռեպո գործառնություններ	-	-
Այլ տոկոսային ծախսեր	2,896	4,664
Ընդամենը տոկոսային ծախսեր	54,689	82,507

7 Կոմիսիոն և այլ վճարների տեսքով եկամուտներ և ծախսեր

Հազար ՀՀ դրամ	2008	2007
Դրամարկղային գործառնություններ	29,241	35,251
Հաշվարկային գործառնություններ/փոխանցումներ	57,745	68,482
Հաշիվների սպասարկման գծով վճարներ	43,900	33,583
Վճարային քարտերով գործառնություններ	245	407
Երաշխիքներ և ակրեդիտիվներ	29,952	8,357
Այլ վճարներ կոմիսիոն եկամուտներ	3,105	2,640
Ընդամենը կոմիսիոն և այլ վճարների տեսքով եկամուտներ	164,188	148,720

Հազար ՀՀ դրամ	2008	2007
Հաշվարկային գործառնություններ/փոխանցումներ	635	439
Դրամարկղային գործառնություններ	521	6,654
Այլ ծախսեր	914	677
Ընդամենը կոմիսիոն և այլ վճարների տեսքով ծախսեր	2,070	7,770

8 Չուտ առևտրային եկամուտ

Հազար ՀՀ դրամ	2008	2007
Արտարժույթի առք ու վաճառքից զուտ եկամուտ	101,007	73,038
Ընդամենը զուտ առևտրային եկամուտ	101,007	73,038

9 Վաճառքի համար պահվող հիմնական միջոցի վաճառքից եկամուտ

Որպես վաճառքի համար պահվող դասակարգված ակտիվի վաճառքն իրենից ներկայացնում է 19 հուլիսի 2006թ. բանկի անշարժ գույքի վաճառքը՝ 665,069 հազար դրամ գումարով՝ առանց ԱԱՀ: Վաճառքը հաստատվել է Բանկի Խորհրդի կողմից 19 հուլիսի 2006թ.: Ակտիվի սկզբնական հաշվեկշռային արժեքն էր 185,722 հազար դրամ:

10 Այլ եկամուտներ

Հազար ՀՀ դրամ	2008	2007
Ստացված տույժեր և տուգանքներ	5,008	7,098
Ոչ առևտրային ակտիվների արտարժույթի փոխարկումից զուտ եկամուտ	(14,133)	14,049
Այլ եկամուտներ	3,000	4,678
Ընդամենը այլ եկամուտներ	(6,125)	25,825

11 Վարկային կորուստների արժեզրկման ծախս/(հակադարձում)

Հազար ՀՀ դրամ	2008	2007
Պահանջներ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ (ծանոթագրություն 16)	-	-
Վարկեր և փոխատվություններ հաճախորդներին (ծանոթագրություն 17)	(6,370)	3,209
Այլ ակտիվներ (ծանոթագրություն 21)	-	-
Ընդամենը վարկային կորուստների արժեզրկման ծախս/(հակադարձում)	(6,370)	3,209

12 Անձնակազմի գծով ծախսեր

Հազար ՀՀ դրամ	2008	2007
Աշխատավարձ	237,773	183,799
Սոցիալական ապահովագրության վճարներ	12,079	9,308
Ընդամենը անձնակազմի գծով ծախսեր	249,852	193,107

13 Այլ ծախսեր

Հազար ՀՀ դրամ	2008	2007
Նյութական ակտիվների վերանորոգման և սպասարկման ծախսեր	3,193	9,278
Գովազդի ծախսեր	1,902	1,721
Գործուղման ծախսեր	4,955	7,474
Կապի և հաղորդակցման միջոցների գծով ծախսեր	15,612	20,604
Վարձակալության գծով ծախսեր	6,169	2,660
Հարկեր(բացառությամբ շահութահարկի) և տուրքեր	12,375	11,731
Խորհրդատվական և այլ ծառայությունների գծով ծախսեր	4,500	6,576
Անվտանգության գծով ծախսեր	10,750	9,505
Հիմնական միջոցների արժեզրկումից կորուստներ	-	-
Ներկայացուցչական ծախսեր	12,877	5,794
Գրասենյակային ծախսեր	2,692	2,858
Վճարված տուգանքներ և տույժեր	2,033	14
Այլ ծախսեր	31,087	19,248
Ընդամենը այլ ծախսեր	108,145	97,463

14 Շահութահարկի գծով ծախս

Հազար ՀՀ դրամ	2008	2007
Ընթացիկ հարկ	143,386	85,508
Հետաձգված հարկ	(274)	6,088
Ընդամենը շահութահարկի գծով ծախս/(փոխհատուցում)	143,112	91,596

Հայաստանի Հանրապետությունում շահութահարկի դրույքաչափը կազմում է 20% (2007թ.՝ 20%): ՀՀ հարկային օրենսդրության և ՖՀՆՄՄ-ի միջև եղած տարբերությունը մի շարք ակտիվների և պարտավորությունների գծով առաջացնում է ժամանակավոր տարբերություններ ֆինանսական հաշվետվությունների կազման նպատակներով դրանց հաշվեկշռային արժեքների միջև: Հետաձգված շահութահարկի գումարը հաշվարկվում է 20% հիմնական դրույքաչափը կիրառելով:

Ստորև ներկայացվում է շահութահարկի գծով ծախսի/(փոխհատուցման) և հաշվապահական շահույթի/(վնասի) միջև փոխկապակցվածությունը.

Հազար ՀՀ դրամ	2008	Արդյունավետ դրույքաչափ (%)	2007	Արդյունավետ դրույքաչափ (%)
Շահույթ/(վնաս) մինչև հարկումը	716,930		449,939	
Շահութահարկ ` 20% դրույքաչափով	143,386	20	89,988	20
Չհարկվող եկամտի և չնվազեցվող ծախսի տարբերություն (Գրական) /բացասական փոխարժեքային տարբերություն	(3,101)	(1)	4,418	1
Այլ	2,827	1	(2,810)	(1)
Ընդամենը շահութահարկի գծով ծախս/ (փոխհատուցում)	143,112	20	91,596	20

Ժամանակավոր տարբերությունների գծով հետաձգված հարկի հաշվարկ

Հազար ՀՀ դրամ	2007	Ֆինանսական արդյունքներով ճանաչված	Սեփական կապիտալում ճանաչված	2008
Կուտակված ծախսեր և այլ պարտավորություններ	5,541	705		6,246
Արժեզրկումից կորուստներ և այլ պահուստների գծով ծախսեր	491	-	160	651
Ընդամենը հետաձգված հարկային ակտիվ	6,032	705	160	6,897
Հիմնական միջոցների վերագնահատում	(1,740)	(431)	2,597	426
Արժեզրկումից կորուստներ և այլ պահուստների գծով ծախսեր	(5,747)		4,317	(1,430)
Ընդամենը հետաձգված հարկային պարտավորություն	(7,487)	(431)	6,914	(1,004)
Չուտ հետաձգված ակտիվ/(պարտավորություն)	(1,455)	274	7,074	5,893

Հազար ՀՀ դրամ	2006	Ֆինանսական արդյունքներով ճանաչված	Սեփական կապիտալում ճանաչված	2007
Կուտակված ծախսեր և այլ պարտավորություններ	6,564	(1,023)	-	5,541
Արժեզրկումից կորուստներ և այլ պահուստների գծով ծախսեր	23	468	-	491
Ընդամենը հետաձգված հարկային ակտիվ	6,587	(555)	-	6,032
Հիմնական միջոցների վերագնահատում	-	214	(1,954)	(1,740)
Արժեզրկումից կորուստներ և այլ պահուստների գծով ծախսեր	-	(5,747)	-	(5,747)
Ընդամենը հետաձգված հարկային պարտավորություն	-	(5,533)	(1,954)	(7,487)
Չուտ հետաձգված ակտիվ/(պարտավորություն)	6,587	(6,088)	(1,954)	(1,455)

15 Կանխիկ դրամական միջոցներ, դրանց համարժեքներ և մնացորդներ ՀՀ ԿԲ-ում

Հազար ՀՀ դրամ	2008	2007
Կանխիկ դրամական միջոցներ	277,388	409,703
Թղթակցային հաշիվներ ՀՀ ԿԲ-ում	1,036,726	1,534,737
Ներառվում է դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվությունում	1,314,114	1,944,440
Դեպոնացված միջոցներ ՀՀ ԿԲ-ում	4,500	7,004
Կանխիկ դրամական միջոցներ և մնացորդներ ՀՀ ԿԲ-ում	1,318,614	1,951,444
Դրամական միջոցների հոսքերում ներառված կանխիկ դրամական միջոցներ և հաշիվներ ԿԲ-ում	1,314,114	1,944,440
Այլ բանկերում տեղաբաշխված միջոցներ (ծանոթ.16)	629,028	1,615,865
Ընդամենը դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	1,943,142	3,560,305

Թղթակցային հաշիվները ՀՀ ԿԲ-ում ներառում են մաս ՀՀ բանկային օրենսդրության համաձայն Բանկի ներգրաված միջոցները նվազագույնը ՀՀ դրամով 8% և արտարժույթով 12%-ի չափով հաշվարկված պարտադիր պահուստավորման ենթակա դրամական միջոցներ, որոնք 17.12.08թ.-30.12.08թ (14օր) ժամանակահատվածի համար փաստացի պահուստավորվել են 1,080,225 հազար դրամի չափով, որից ՀՀ դրամով կազմում է 142,415 հազար դրամ և արտարժույթով 937.810 հազար դրամ: Այդ միջոցների էլքադրումն արգելված չէ, սակայն պահուստավորման նվազագույն չափը չպահպանելը հանգեցնում է Կենտրոնական Բանկի կողմից տույժերի կիրառման: Պարտադիր պահուստավորման միջոցների դիմաց Բանկը տոկոսներ չի ստանում:

Դեպոնացված գումարը ՀՀ ԿԲ-ում իրենից ներկայացնում է ԱրՔա վճարային համակարգով իրականացվող փոխհաշվարկների երաշխիքային ավանդ:

16 Պահանջներ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ

Հազար ՀՀ դրամ	2008	2007
Թղթակցային հաշիվներ	629,028	912,841
Մինչև 90 օր մարման ժամկետ ունեցող ավանդներ	-	703,024
Ներառվում է դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվությունում	629,028	1,615,865
Վարկեր և ավանդներ	-	1,265,370
Ընդամենը պահանջներ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	629,028	2,881,235

Վարկերն ու ավանդները ներառում են 90 օրից ավել մարման ժամկետ ունեցող ավանդներ:

Այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ պահանջների գծով արժեզրկման կորուստների հատկացումների շարժը հետևյալն է.

Հազար ՀՀ դրամ	Ընդամենը
01 հունվար 2007	-
Հակադարձում	-
31 դեկտեմբեր 2007	-
31 դեկտեմբեր 2008	-

17 Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխառություններ

Հազար ՀՀ դրամ	2008	2007
Վարկեր	4,420,861	2,115,210
Արժեզրկումից պահուստներ վարկերի և փոխառությունների գծով	(65,316)	(42,952)
Ընդամենը վարկեր և փոխառություններ	4,355,545	2,072,258

31.12.08թ. դրությամբ հաճախորդներին տրված վարկերում և փոխառություններում ներառված հաշվեգրված տոկոսային եկամուտը կազմում է 25,183 հազար դրամ (2007թ. 12,845 հազար դրամ):

Տրամադրված վարկերի և փոխառությունների վերլուծությունն ըստ հաճախորդների ունի հետևյալ տեսքը.

Հազար ՀՀ դրամ	2008	2007
Մասնավոր ձեռնարկություններ	1,134,595	317,367
Ֆիզիկական անձիք	3,261,083	1,784,998
Հաշվեգրված տոկոսներ	25,183	12,845
	4,420,861	2,115,210
Արժեզրկումից պահուստներ վարկերի և փոխառությունների գծով	(65,316)	(42,952)
Ընդամենը վարկեր և փոխառություններ	4,355,545	2,072,258

Ֆիզիկական անձանց տրամադրված վարկերը ներկայացվում են ստորև.

Հազար ՀՀ դրամ	2008	2007
Հիփոթեքային	2,104,054	1,283,630
Սպառողական	252,150	356,640
Այլ	904,879	144,728
Ընդամենը վարկեր և փոխառություններ(համախառն)	3,261,083	1,784,998

18 Ներդրումային արժեթղթեր

Վաճառքի համար մատչելի

Հազար ՀՀ դրամ	2008	2007
Չգնանշվող ներդրումներ		
Բաժնետոմսեր	19,140	19,140
ՀՀ Ֆինանսների նախարարության կողմից թողարկված արժեթղթեր	-	-
ՀՀ ԿԲ կողմից թողարկված արժեթղթեր	-	-
Հաշվեգրված տոկոսներ	-	-
	<u>19,140</u>	<u>19,140</u>
Ընդամենը ներդրումներ	19,140	19,140

Մինչև մարման ժամկետը պահվող

Հազար ՀՀ դրամ	2008	2007
Չգնանշվող ներդրումներ		
Բաժնետոմսեր	-	-
ՀՀ Ֆինանսների նախարարության կողմից թողարկված արժեթղթեր	4,275,002	864,791
ՀՀ ԿԲ կողմից թողարկված արժեթղթեր	99,687	3,264,876
Հաշվեգրված տոկոսներ	1,395	4,187
	<u>4,376,084</u>	<u>4,133,854</u>
Ընդամենը ներդրումներ	4,376,084	4,133,854

Բոլոր պարտքային արժեթղթերն ունեն հաստատուն տոկոսներ.

Բանկը տարվա ընթացքում ամորտիզացված արժեքով չափվող որևէ ֆինանսական ակտիվ չի վերադասակարգվել որպես իրական արժեքով չափվող (2007թ. նույնպես):

Բոլոր չգնանշված վաճառքի համար մատչելի բաժնեմասային արժեթղթերը գրանցված են ինքնարժեքով, քանի որ իրական արժեքը չի կարող արժանահավատորեն գնահատվել: Այս ներդրումների համար չկա գնանշվող շուկա և Բանկը նախատեսում է դրանք պահել երկար ժամկետով:

Մինչև մարման ժամկետը պահվող արժեթղթեր

Հազար ՀՀ դրամ	2008	2007
Անվանական	4,462,702	4,188,596
Հավելավճար	805	2,064
Չեղչատոկոս	(89,917)	(60,993)
Հաշվեգրված տոկոսներ	2,494	4,187
Ընդամենը մինչև մարման ժամկետը պահվող ներդրումներ	4,376,084	4,133,854

Մինչև մարման ժամկետը պահվող արժեթղթերն ըստ տոկոսադրույքների և ժամկետների ներառում են.

Հազար ՀՀ դրամ	2008		2007	
	%	ժամկետ	%	ժամկետ
Ֆինանսների նախարարության կողմից թողարկված արժեթղթեր	5-10%	2009-2010	5-7 %	2008-2012
ՀՀ ԿԲ կողմից թողարկված արժեթղթեր	6-8%	2009	5-6 %	2008

19 Հիմնական միջոցներ

	Հոդ	Կապ. ներդրում. վարձ. հիմն. միջոց	Սարքավորումներ	Փոխադրամիջոցներ	Այլ հիմնական միջոցներ.	Ընդամենը
Սկզբնական արժեք						
Սկզբնական արժեք 2007թ. Հունվարի 01 դրությամբ	-	2,915	36,772	20,553	30,995	91,235
Ավելացում	141,540	-	2,096	-	573	144,209
Վերադասակարգում	-	-	1,562	6,500	1,707	9,769
Օտարում	-	-	(8,387)	-	(1,980)	(10,367)
2007թ. դեկտեմբերի 31 -ի դրությամբ	141,540	2,915	32,043	27,053	31,295	234,846
Ավելացում		49,385	748		5,985	56,118
Վերադասակարգում			(340)		(1,450)	(1,790)
Օտարում						
2008թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	141,540	52,300	32,451	27,053	35,830	289,174
Կուտակված մաշվածություն						
2007թ. հունվարի 01 -ի դրությամբ	-	1,871	30,601	16,718	27,888	77,078
Հատկացումներ	-	1,044	3,970	2,734	1,509	9,257
Օտարում	-	-	(8,264)	-	(1,962)	(10,227)
2007թ. դեկտեմբերի 31 -ի դրությամբ	-	2,915	26,307	19,452	27,435	76,109
Ավելացում		137	3,329	1,937	2,162	7,565
Օտարում			(340)		(1,184)	(1,525)
2008թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ		3,052	29,296	21,389	28,413	82,149
Հաշվեկշռային արժեք						
2008թ. դեկտեմբերի դրությամբ	141,540	49,248	3,155	5,664	7,417	207,021
2007թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	141,540	-	5,736	7,601	3,860	158,737

Հող

Հողը ձեռք է բերվել Բանկի վարչական շենքի կառուցման նպատակով:

Ակտիվների վերագնահատում

Բանկի սեփականությունը հանդիսացող սարքավորումների, փոխադրամիջոցների և այլ հիմնական միջոցների վերագնահատումը կատարվել է 2008 թվականի հունիսի 30-ին «ՇԵՆ» ՓԲԸ անկախ գնահատողի կողմից՝ կիրառելով համեմատական, ծախսային և եկամտային մեթոդները, որի արդյունքում չի առաջացել գումարային տարբերություն: Իրական արժեքով սարքավորումների, փոխադրամիջոցների և այլ հիմնական միջոցների գնահատման համար Ղեկավարությունը հիմք է ընդունում անկախ գնահատողների կողմից ներկայացված արդյունքները:

Ամբողջությամբ մաշված ակտիվներ

31 դեկտեմբեր 2008թ. դրությամբ հիմնական միջոցների ցանկում ներառված ամբողջությամբ մաշված ակտիվների գումարը կազմում է 47,511 հազար դրամ (2007թ. 1,117 հազար դրամ):

20 Ոչ նյութական ակտիվներ

Հազար ՀՀ դրամ	Համկարգչային			
	Արտոնագրեր	Ծրագրեր	Այլ	Ընդամենը
Սկզբնական արժեք				
2007թ. հունվարի 01 դրությամբ	30	23,760	18,000	41,790
Ավելացում	-	7,986	-	7,986
Օտարում	(30)	(2,010)	-	(2,040)
2007թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	-	29,736	18,000	47,736
Ավելացում		500		500
Օտարում				
2008թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	-	30,236	18,000	48,236
Ամորտիզացիա				
2007թ. հունվարի 01-ի դրությամբ	30	13,138	5,250	18,418
Ավելացում	-	2,170	1,800	3,970
Օտարում	(30)	(2,009)	-	(2,039)
2007թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	-	13,299	7,050	20,349
Ավելացում		3,009	1,800	4,809
Օտարում				
2008թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	-	16,308	8,850	25,158
Մնացորդային արժեք				
2008թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	-	13,928	9,150	23,078
2007թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	-	16,437	10,950	27,387

21 Այլ ակտիվներ

Հազար ՀՀ դրամ	2008	2007
Կանխավճարներ և այլ դեբիտորներ	82,251	1,659
Չամորտիզացված ապահովագրավճարներ	55	60
Կանխավճարներ ՍՎԻՖՏ – ի գծով	2,358	2,697
Այլ ակտիվներ	3,351	3,000
	<u>88,015</u>	<u>7,416</u>
Ստացվելիք գումարներ		-
Վաճառքի նպատակով պահվող ակտիվներ	10,935	16,331
Կանխավճարներ շահութահարկի գծով		36,337
Պահեստ	5,350	4,788
	<u>104,300</u>	<u>64,872</u>

Ընդամենը այլ ակտիվներ

2008թ. 31 դեկտեմբերի դրությամբ վաճառքի նպատակով պահվող ակտիվները հաշվառվում են իրացման գուտ արժեքով, որոնք ներառում են գրավի տնօրինման արդյունքում սեփականացված ակտիվներ և օտարման նպատակով շահագործումից հանված հիմնական միջոցներ:

22 Պարտավորություններ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ

Հազար ՀՀ դրամ	2008	2007
Բանկերի թղթակցային հաշիվներ	956,214	4,270,662
Այլ պարտավորություններ	1,857,740	303,771
	<u>2,813,954</u>	<u>4,574,433</u>

Ընդամենը պարտավորություններ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ

23 Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ

Հազար ՀՀ դրամ	2008	2007
Իրավաբանական անձինք		
Ընթացիկ/հաշվարկային հաշիվներ	871,643	1,084,144
Ժամկետային ավանդներ	-	-
	<u>871,643</u>	<u>1,084,144</u>
Ֆիզիկական անձինք		
Ընթացիկ/հաշվարկային հաշիվներ	1,156,311	1,530,381
Ժամկետային ավանդներ	56,300	143,329
	<u>2,212,611</u>	<u>1,673,710</u>
	<u>2,084,254</u>	<u>2,757,854</u>

Ընդամենը պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ

Հաճախորդների ավանդներն ունեն հաստատուն տոկոսադրույքներ:

31 դեկտեմբերի 2008թ. դրությամբ պարտավորություններում հաճախորդների նկատմամբ ներառված են ավանդներ, որոնք հանդիսանում են ապահովածություն տրամադրված ակրեդիտիվների գծով 44,088 հազար դրամ գումարով (2007թ. 46,104 հազար դրամ): Այդ ավանդների իրական արժեքը մոտ է դրանց հաշվեկշռային արժեքին:

24 Այլ պարտավորություններ և պահուստներ

Հազար ՀՀ դրամ	2008	2007
Վճարվելիք գումարներ	4,121	5,124
Պարտավորություններ հարկերի գծով բացառությամբ շահութահարկի	36	1,329
Շահութահարկ	29,961	
Պարտավորություններ անձնակազմի նկատմամբ	31,808	23,607
Ընդամենը այլ պարտավորություններ և պահուստներ	65,926	30,060

25 Մեփական կապիտալ

2008թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի գրանցված և ամբողջությամբ վճարված բաժնետիրական կապիտալը կազմում էր 5,500,000 հազ. դրամ: Համաձայն Բանկի կանոնադրության, բաժնետիրական կապիտալը կազմված է թվով 1 բաժնետոմսից՝ 5,500,000 հազ դրամ անվանական արժեքով: Բանկի միակ բաժնետերը Իրանի Իսլամական Հանրապետության «Մեյլաթ բանկ» -ն է:

2008թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի կողմից հետ գնված բաժնետոմսեր չեն եղել:

Բաշխման ենթակա Բանկի պահուստները սահմանափակվում են կուտակված շահույթով՝ հաշվարկված համաձայն ՀՀ օրենսդրության: Նաշխման ոչ ենթակա միջոցները ներկայացված են գլխավոր պահուստով, որը ստեղծված է համաձայն ՀՀ օրենսդրության պահանջների՝ ընդհանուր բանկային ռիսկերը, ներառյալ հնարավոր կորուստները և այլ չնախատեսված ռիսկերը և ծախսերը փոխհատուցելու նպատակով: Պահուստը ստեղծվել է համաձայն Բանկի կանոնադրության, որը նախատեսում է պահուստի ստեղծում այդ նպատակների համար ոչ պակաս քան հաշվապահական հաշվառման հաշիվներում արտացոլված բաժնետիրական կապիտալի 15% -ի չափով:

26 Պայմանական պարտավորություններ

Իրավական և հարկային պարտավորություններ

Հայաստանի Հանրապետության հարկային համակարգը կարգավորող օրենսդրական դաշտը աչքի է ընկնում հաճախակի կատարվող փոփոխություններով և լրացումներով: Վերջիններս երբեմն հստակ չեն, հակասական են և պահանջում են մեկնաբանություններ: Շատ դեպքերում, այս կամ այն հարցում տարբեր հարկային և իրավասու մարմիններ ունեն տարբեր մեկնաբանություններ:

Ղեկավարությունը համոզված է, որ Բանկն իր գործունեությունը ծավալում է օրենսդրությամբ նախատեսված պահանջների շրջանակներում, և ամբողջությամբ կատարել է իր հարկային պարտավորությունները:

Բանկին ներկայացվող դատական հայցերի առումով Բանկի ղեկավարությունը համոզված է, որ դրանց հետևանքով առաջացող պարտավորությունները էական ազդեցություն չեն ունենա Բանկի ֆինանսական վիճակի կամ ապագա գործառնությունների արդյունքների վրա:

Վարկային ռիսկ պարունակող պարտավորություններ, երաշխիքներ և այլ ֆինանսական պայմանագրեր

Իր գործունեության ընթացքում Բանկը տրամադրում է իր հաճախորդներին հետհաշվեկշռային ռիսկ պարունակող ֆինանսական գործիքներ: Նշված ֆինանսական գործիքները, որոնք ունեն վարկային ռիսկի տարբեր մակարդակներ, չեն արտացոլվում հաշվեկշռում:

Դեկտեմբերի 31 դրությամբ անվանական կամ պայմանագրային գումարները հետևյալն են.

Հազար ՀՀ դրամ	2008	2007
Չօգտագործված վարկային գծեր	209,172	400,508
Ակրեդիտիվներ	43,500	44,696
Տրամադրված երաշխիքներ	157,046	44,192
Ընդամենը վարկային ռիսկ պարունակող պարտավորություններ	409,718	489,396

Պարտավորություններ գործառնական վարձակալության գծով - բանկը որպես վարձակալող

Բանկն իր գործունեությունն ապահովելու նպատակով կնքում է առևտրային վարձակալության պայմանագրեր կենտրոնական գրասենյակի համար տարածքներ վարձակալելու նպատակով:

Չեղյալ չհայտարարավող գործառնական վարձակալության գծով վճարվելիք ապագա ընդհանուր նվազագույն վարձավճարների կառուցվածքը հետևյալն է.

Հազար ՀՀ դրամ	2008	2007
Մինչև 1 տարի	6,047	5,200
1-5 տարի	10,582	8,884
Ընդամենը պարտավորություններ գործառնական վարձակալության գծով	16,629	14,084

Ապահովագրություն

Սկսած 01.07.2003թ. Բանկը հանդիսանում է ավանդների պարտադիր ապահովագրական համակարգի անդամ: Նշված համակարգը գործում է համաձայն ՀՀ օրենսդրության պահանջների և կանոնակարգվում է «Ֆիզիկական անձանց բանկային ավանդների հատուցումը երաշխավորելու մասին» ՀՀ օրենքով: Ապահովագրությունը մարում է Բանկի պարտավորությունները ֆիզիկական անձանց դրամային ավանդների գծով 2,000 հազար դրամ ընդհանուր գումարով (մինչև 1,000 հազար դրամ արտարժույթով ավանդների դեպքում) Բանկի սննկացման և բանկային արտոնագրի հետ կանչման դեպքում:

27 Գործարքներ փոխկապակցված կողմերի հետ

Համաձայն ՀՀՍՍ 24 «Փոխկապակցված կողմերի բացահայտում» կողմերը համարվում են կապակցված, եթե նրանցից մեկը կարող է վերահսկել մյուսին կամ նշանակալի ազդեցություն ունենալ մյուսի վրա՝ ֆինանսական և գործառնական որոշումներ կայացնելիս: Ներկայացվող հաշվետվությունների առումով Բանկի կապակցված կողմերն են՝ նրա բաժնետերերը, ղեկավար անձնակազմի անդամները, ինչպես նաև նրանց հետ կապակցված անձիք և նրանց կողմից վերահսկվող կազմակերպությունները:

Բանկի վերջնական վերահսկողը և միակ բաժնետերն է Իրանի Իսլամական Հանրապետության «Մելլաթ բանկ»-ը, որի միակ բաժնետերն է Իրանի Իսլամական Հանրապետության:

Բանկն իր գործունեության ընթացքում ներգրավված է լինում կապակցված կողմերի հետ մի շարք գործարքներում: Այդ գործարքները ներառում են վարկերը, ավանդները, միջբանկային հարաբերությունները և այլ ծառայություններ: Նշված գործարքները իրականացվել են՝ շուկայում գործող պայմաններից և տոկոսադրույքներից ելնելով:

Գործարքների ծավալները, մնացորդները տարվա վերջի դրությամբ և տարվա եկամուտ և ծախսերը հետևյալն են.

Հազար ՀՀ դրամ	2008 Բաժնետերեր/ Ղեկավար անձնակազմ	2007 Բաժնետերեր/ Ղեկավար անձնակազմ
<i>Պահանջներ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ հունվարի 1-ի դրությամբ</i>	333,207	145,212
Տարվա ընթացքում տրամադրված	16,324,324	21,129,768
Տարվա ընթացքում մարում	(16,263,238)	(20,941,773)
դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	394,291	333,207
Տոկոսային եկամուտ	455	2,095
Պարտավորություններ այլ կազմակերպությունների նկատմամբ հունվարի 1-ի դրությամբ	3,923,090	1,760,240
Տարվա ընթացում ստացված	69,112,290	30,308,669
Տարվա ընթացքում վճարված	(72,531,044)	(28,145,819)
դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	504,336	3,923,090

Ղեկավար անձնակազմի գծով կատարված փոխհատուցումները հետևյալն են

Հազար ՀՀ դրամ	2008	2007
Աշխատավարձ և այլ կարճաժամկետ վճարումներ	70,446	56,429
Հատկացումներ կենսաթոշակային հիմնադրամին	2,113	1,693
Ընդամենը ղեկավար անձնակազմի գծով կատարված փոխհատուցումներ	72,559	58,122

Աղյուսակներում ներառված տեղեկատվությունը իրենից ներկայացնում է փոխկապակցված կողմերի հետ հետևյալ գործարքները`

Այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ պահանջները ներառում են Իրանի Իսլամական Հանրապետության «Մեյլաթ բանկի» և նրա մասնաճյուղերի դուստր և ասոցիացված բանկերում նուստրո հաշիվների մնացորդները:

Վարկերը տրամադրված են Բանկի ղեկավար անձնակազմին և նրանց հետ փոխկապակցված անձանց:

Այլ բանկերի նկատմամբ պարտավորությունները Բանկի միակ բաժնետեր ԻԻՀ «Մեյլաթ բանկի» լորո հաշիվներն են:

Հաճախորդների նկատմամբ պարտավորությունները ներառում են ժամկետային և ցպահանջ ավանդներ, ներգրավված Բանկի Խորհրդի անդամներից, ստորաբաժանումների ղեկավարներից և նրանց հետ փոխկապակցված անձանցից:

28 Ֆինանսական գործիքների իրական արժեքը

Իրական արժեքով չչափվող ֆինանսական ակտիվներ
 Ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների իրական արժեքները, որոնք հաշվեկշռում արտացոլված չեն իրենց իրական արժեքով, համապատասխան մնացորդային արժեքների հետ միասին ներկայացված են ստորև.

Հազար ՀՀ դրամ	2008		2007	
	Հաշվեկշռային արժեք	Իրական արժեք	Հաշվեկշռային արժեք	Իրական արժեք
ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ԱԿՏԻՎՆԵՐ				
Պահանջներ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	629,028	629,028	2,881,235	2,881,235
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	4,355,545	4,355,545	2,072,258	2,072,258
Մինչև մարման ժամկետը պահվող ներդրումներ	4,376,084	4,376,084	4,133,854	4,102,317
ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ				
Պարտավորություններ կազմակերպությունների նկատմամբ	2,813,954	2,813,954	4,574,433	4,574,433
Պարտավորություններ նկատմամբ	2,084,254	2,084,254	2,757,854	2,757,854

Պահանջներ և պարտավորություններ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ

Մեկ ամիս մարման ժամկետ ունեցող ակտիվների և պարտավորությունների համար, հաշվեկշռային արժեքը մոտավոր արտացոլում է իրական արժեքը, քանի որ այս ֆինանսական գործիքների մարման ժամկետները բավականին կարճ են: Մեկ ամսից ավելի մարման ժամկետ ունեցող ակտիվների և պարտավորությունների իրական արժեքը սահմանվում է ակնկալվող ապագա դրամական հոսքերի հաշվարկից ելնելով և զեղչվում է տարվա վերջի դրությամբ գործող համապատասխան տոկոսադրույքներով, որոնք հիմնականում համընկնում են գործող տոկոսադրույքներին:

Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ

Փոփոխվող դրույքաչափերով գործիքների իրական արժեքը հավասար է իրենց հաշվեկշռային արժեքին: Այն միջոցների գնահատված իրական արժեքները, որոնք ունեն ֆիքսված տոկոսադրույք, սահմանվում են ելնելով ակնկալվող ապագա դրամական հոսքերի հաշվարկից, որոնք զեղչվում են նման վարկային ռիսկ և մարման ժամկետ ունեցող գործիքների ընթացիկ տոկոսադրույքներով: Տարեվերջի դրությամբ դրանց իրական արժեքը մոտ է հաշվեկշռային արժեքին:

Մինչև մարման ժամկետը պահվող ներդրումներ

Մինչև մարման ժամկետը պահվող ներդրումների իրական արժեքը հիմնված է շուկայում գործող տոկոսադրույքների վրա: Այն արժեթղթերի իրական արժեքը, որոնց վերաբերյալ բացակայում են գնանշումները, հիմնված են ակնկալվող ապագա դրամական հոսքերի հաշվարկի վրա, որոնք զեղչվում են տարվա վերջին շուկայում գործող տոկոսադրույքներով, որոնք հիմնականում համընկնում են գործող տոկոսադրույքներին:

29 Ակտիվների և պարտավորությունների ժամկետային վերլուծություն

Հետևյալ աղյուսակը ներկայացնում է ակտիվները և պարտավորություններն ըստ սպասվելիք մարման ժամկետների:

Հազար ՀՀ դրամ

	2008					
	Ցայահանջ կամ ամսից քիչ	մեկ 1-3 ամիս	3-12 ամիս	Մինչև 12 ամիս, ենթահանր ազումարով	1-5 տարի	Ընդամենը
ԱԿՏԻՎՆԵՐ						
Դրամական միջոցներ և մնացորդներ ՀՀ ԿԲ-ում	1,318,613			1,318,613		1,318,613
Պահանջներ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	574,066	-	1,827	575,893	53,135	629,028
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	109,303	999,667	851,474	1,960,444	2,395,101	4,355,545
Վաճառքի համար մատչելի ներդրումներ					19,140	19,140
Մինչև մարման ժամկետը պահվող ներդրումներ		2,091,139	2,264,419	4,355,558	20,526	4,376,084
	2,001,982	3,090,806	3,117,720	8,210,508	2,487,902	10,698,410

ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

Պարտավորություններ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	959,260		1,854,694	2,813,954		2,813,954
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	2,012,618	3,067	68,569	2,084,254		2,084,254
	2,971,878	3,067	1,923,263	4,898,208		4,898,208
Չուտ դիրք	(969,896)	3,087,739	1,194,457	3,312,300	2,487,902	5,800,202
Կուտակային ճեղքվածք	(969,896)	2,117,843	3,312,300		5,800,202	

Հազար ՀՀ դրամ

2007

	Ցպահանջ կամ ամսից քիչ	մեկ	1-3 ամիս	3-12 ամիս	Մինչև 12 ամիս, ենթահանր ազումարով	1-5 տարի	Ընդամենը
--	-----------------------	-----	----------	-----------	-----------------------------------	----------	----------

ԱԿՏԻՎՆԵՐ

Դրամական միջոցներ և մնացորդներ ՀՀ ԿԲ-ում	1,951,444	-	-	-	1,951,444	-	1,951,444
Պահանջներ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	912,791		703,024	1,212,924	2,828,739	52,496	2,881,235
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխառություններ	235,498		223,670	721,975	1,181,143	891,115	2,072,258
Վաճառքի համար մատչելի ներդրումներ	-		-	-	-	19,140	19,140
Մինչև մարման ժամկետը պահվող ներդրումներ	-		2,608,606	1,418,071	4,026,677	107,177	4,133,854
	3,099,733		3,535,300	3,352,970	9,988,003	1,069,928	11,057,931

ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

Պարտավորություններ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	4,574,433	-	-	-	4,574,433	-	4,574,433
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	2,611,483	3,042	143,329	2,757,854	-	-	2,757,854
	7,185,916	3,042	143,329	7,332,287	-	-	7,332,287
Չուտ դիրք	(4,086,183)	3,532,258	3,209,641	2,655,716	1,069,928	3,725,644	
Կուտակային ճեղքվածք	(4,086,183)	(553,925)	2,655,716		3,725,644		

30 Ռիսկի կառավարում

Բանկային գործունեությանը բնորոշ է ֆինանսական ռիսկերի բազմազանություն և այդ գործունեությունը ենթադրում է ռիսկերի որոշակի աստիճանի և համադրությունների վերլուծություն, գնահատում, ընդունում և կառավարում: Ռիսկի կրումը ֆինանսական գործունեության անբաժանելի մասն է, և գործառնական ռիսկերը գործունեության ամխուսափելի հետևանքն են: Այդուհանդերձ, Բանկի նպատակն է հասնել ռիսկերի և օգուտների միջև նհամապատասխան հավասարակշռության և նվազագույնի հասցնել Բանկի ֆինանսական վիճակի վրա անցանկալի ազդեցությունները:

Բանկի ռիսկի կառավարման քաղաքականության նպատակն է ախտորոշել և վերլուծել ռիսկերը, սահմանել ռիսկի համապատասխան սահմանաչափեր և հսկողություն, և արժանահավատ և նորացված տեղեկատվական հանակարգերի միջոցով վերահսկել ռիսկերը և սահմանաչափերի պահպանումը: Բանկը պարբերաբար վերանայում է ռիսկի կառավարման քաղաքականությունը և համակարգերը՝ շուկայում, ապրանքներում փոփոխություններն արտացոլելու և լավագույն փորձին հետևելու համար:

«ՄԵԼԼԱԹ ԲԱՆԿ» ՓԲԸ

Ռիսկերի կառավարումն իրականացվում է Ակտիվների և պաստավորությունների կառավարման բաժնի կողմից ըստ Բանկի Տնօրենների Խորհրդի հաստատած քաղաքականության: Ակտիվների և պարտավորությունների կառավարման բաժինը ախտորոշվում, գնահատվում և հեջավորվում է ֆինանսական ռիսկերը Բանկի գործառնական միավորների հետ սերտ համագործակցության միջոցով: Բանկի Խորհուրդը տրամադրում է սկզբունքներ ռիսկի ամբողջական կառավարման համար, ինչպես նաև քաղաքականություն՝ հատուկ բնագավառների վերաբերյալ, ինչպիսիք են փոխարժեքային ռիսկը, տոկոսադրույքի ռիսկը, վարկային ռիսկը, ածանցյալ և ոչ ածանցյալ ֆինանսական գործիքների կիրառումը: Որպես ապահովում ներքին աուդիտը պատասխանատու է ռիսկի կառավարման անկախ գնահատման և հսկողության ընդհանուր միջավայրի համար:

Կարևորագույն ռիսկերն են վարկային ռիսկը, իրացվելիության ռիսկը, շուկայական ռիսկը և այլ գործառնական ռիսկը: Շուկայական ռիսկը ներառում է փոխարժեքների, տոկոսադրույքների և այլ գնային ռիսկերը:

30.1 Վարկային ռիսկ

Բանկի գործունեությունը ենթարկվում է վարկային ռիսկի՝ կապված վարկառուի կողմից պարտավորության չկատարելու հետ, որը Բանկին կորուստներ կարող է պատճառել: Վարկային ռիսկը Բանկի կարևորագույն ռիսկն է, այդ պատճառով էլ Բանկն այն առանձնակի ուշադրությամբ է վերահսկում: Վարկային ռիսկը կապված է հիմնականում վարկային գործառնությունների հետ, որոնք հանգեցնում են վարկերի և փոխատվությունների տրամադրմանը և ներդրումային գործունեության հետ, որոնք Բանկի ակտիվների պորտֆելի մեջ ավելացնում են պարտքային արժեթղթեր և այլ պարտքային գործիքներ: Ռիսկն առկա է նաև արտահաշվեկշռային ֆինանսական գործիքներում, ինչպիսիք են վարկային պարտավորությունները: Վարկային ռիսկի կառավարումը և վերահսկողությունը իրականացվում է Բանկի Ակտիվների և պարտավորությունների կառավարման բաժնի կողմից և հաշվետվությունները պարբերաբար ներկայացվում են Բանկի Խորհրդին:

30.1.1 Վարկային ռիսկի առավելագույն չափը՝ առանց երաշխիքի կամ այլ վարկային ապահովման

Հետևյալ աղյուսակը ներկայացնում է 2008 և 2007 թթ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի՝ վարկային ռիսկի ենթարկվելու վատագույն տարբերակը՝ առանց ապահովվածությունը հաշվի առնելու: Հաշվեկշռային ակտիվների համար վարկային ռիսկերը հիմնված են հաշվեկշռային գուտ արժեքների վրա:

Հազար ՀՀ դրամ

	Ծանոթագրություն	Համախառն առավելագույն ռիսկի չափ 2008թ.դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	Համախառն առավելագույն ռիսկի չափ 2007թ.դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Դրամական միջոցներ և մնացորդներ ՀՀ ԿԲ-ում	15	1,318,613	1,951,444
Պահանջներ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	16	629,028	2,881,235
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	17	4,355,545	2,072,258
Վաճառքի համար մատչելի ներդրումներ	18	19,140	19,140
Մինչև մարման ժամկետը պահվող ներդրումներ	18	4,376,084	4,133,854
Ընդամենը		10,698,410	11,057,931
Վարկային ռիսկ պարունակող պայմանական պարտավորություններ	26	409,718	489,396
Ընդամենը վարկային ռիսկ		11,108,128	11,547,327

30.1.2 Վարկային ռիսկի առավելագույն չափի կենտրոնացումներ

Աշխարհագրական սեգմենտներ

Հետևյալ աղյուսակը ցույց է տալիս դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի վարկային ռիսկերի կենտրոնացումները հաշվեկշռային արժեքներով՝ դասակարգված ըստ աշխարհագրական սեգմենտների:

Հազար ՀՀ դրամ	2008			Ընդամենը
	ՀՀ	Ոչ երկրներ	ՏՀԶԿ	
ԱԿՏԻՎՆԵՐ				
Դրամական միջոցներ և մնացորդներ ՀՀ ԿԲ-ում	1,318,613			1,318,613
Պահանջներ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	130,232	443,800	54,996	629,028
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	3,850,271	505,274	-	4,355,545
Վաճառքի համար մատչելի ներդրումներ	19,140	-	-	19,140
Մինչև մարման ժամկետը պահվող ներդրումներ	4,376,084	-	-	4,376,084
2008թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	9,694,340	949,074	54,996	10,698,410
2007թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	9,642,335	1,361,485	54,111	11,057,931

Ակտիվները դասակարգվում են հիմք ընդունելով այն երկիրը, որտեղ կողմը գրանցված է:

Արդյունաբերության ճյուղեր

Հետևյալ աղյուսակը ցույց է տալիս դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի՝ վարկային ռիսկերի կենտրոնացումները հաշվեկշռային արժեքներով՝ դասակարգված ըստ արդյունաբերության ճյուղերի.

Հազար ՀՀ դրամ	Ֆինանսական կազմակերպություններ	Արդյունաբերություն	Հիփոթեք	Շինարարություն	Առևտուր	Սպառողական	Այլ	Ընդամենը
Դրամական միջոցներ և մնացորդներ ՀՀ ԿԲ-ում	1,318,613							1,318,613
Պահանջներ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	629,028							629,028
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ		230,000	2,062,224	247,360	292,536	253,847	1,269,578	4,355,545
Վաճառքի համար մատչելի ներդրումներ							19,140	19,140
Մինչև մարման ժամկետը պահվող ներդրումներ							4,376,084	4,376,084
2008թ.դեկտեմբերի դրությամբ	31-ի	1,947,641	230,000	2,062,224	247,360	292,536	5,664,802	10,698,410
2007թ.դեկտեմբերի դրությամբ	31-ի	4,832,679	48,000	1,283,630	46,089	269,368	4,221,525	11,057,931

30.1.3 Ռիսկի սահմանաչափերի վերահսկողություն և զսպողական քաղաքականություն

Բանկը կարգավորում է վարկային ռիսկի մակարդակները՝ մեկ փոխառուի կամ փոխառուների խմբի, ինչպես նաև վարկավորման ճյուղային կամ աշխարհագրական սեգմենտների գծով ընդունելի ռիսկի գումարների սահմանաչափեր սահմանելով:

Նման ռիսկերի պարբերաբար վերահսկվում են և դրանց կառավարումը ենթակա է վերանայման տարեկան կամ ավելի հաճախակի կտրվածքով: Ըստ ապրանքների, արդյունաբերության ճյուղերի և երկրների վարկային ռիսկի սահմանաչափերը հաստատվում են եռամսյակային կտրվածքով Բանկի Խորհրդի կողմից:

Մեկ վարկառուի գծով վարկային ռիսկի չափը, ներառյալ բանկերը և ֆինանսական կազմակերպությունները, ավելի սահմանափակված է Բանկի Խորհրդի կողմից սահմանված լրացուցիչ սահմանաչափերով հաշվեկշռային և հետհաշվեկշռային ռիսկերի համար, ինչպես նաև օրական սահմանաչափերով կապված առևտրային գործարքների հետ, ինչպիսիք են արտարժույթային ֆորվարդի պայմանագրերը: Ընթացիկ ռիսկերի ենթարկվելու սահմանաչափերը վերահսկվում են օրական կտրվածքով:

Վարկային ռիսկը նաև կառավարվում է վարկառուների և պոտենցիալ վարկառուների՝ մայր գումարի և տոկոսների վճարման կարողությունը պարբերաբար վերլուծելով և անհրաժեշտության դեպքում վարկի տրամադրման սահմանաչափերը փոխելով:

Ստորև ներկայացված են հատուկ հսկողության և գապողական մի քանի այլ միջոցներ

Գրավ

Բանկը կիրառում է բազմաթիվ միջոցներ վարկային ռիսկը գապելու համար: Համընդհանուր գործելակերպ է հանդիսանում և հիմնական միջոցներից մեկն է համարվում տրամադրված դրամական միջոցների դիմաց գրավ վերցնելը: Բանկը կանոններ է սահմանում գրավի հատուկ տեսակների ընդունելի լինելու կամ ռիսկերի գապման վերաբերյալ: Վարկերի և փոխատվությունների համար գրավի հիմնական տեսակներն են.

- Հիպոթեքային պայմանագրերով գրավադրվող անշարժ գույքը
- Կազմակերպությունների գործառնական ակտիվները՝ շենքերը, պաշարները և դեբիտորական պարտքերը

Կորպորատիվ կազմակերպությունների երկարաժամկետ ֆինանսավորումը և վարկավորումը հիմնականում ապահովվում են, ֆիզիկական անձանց գծով վերաձևակերպվող վարկային գծերը հիմնականում չեն ապահովվում: Ի լրումն, վարկային կորուստը նվազագույնի հասցնելու համար Բանկը վարկառուից լրացուցիչ երաշխիքներ է պահանջում, հենց որ համապատասխան անհատական վարկերի և փոխատվությունների արժեզրկման հատկանիշներ են նկատվում:

Վարկեր և փոխատվություններից տարբեր ֆինանսական ակտիվներ ապահովող գրավները որոշվում են ֆինանսական գործիքի բնույթով: Պարտատոմսերը և այլ պարտքային արժեթղթերը հիմնականում չեն ապահովվում:

Վարկային պորտֆելի վերլուծությունն ըստ ապահովվածության.

Հազար ՀՀ դրամ	2008	2007
Անշարժ գույք	4,199,376	2,006,925
Պաշարներ	-	-
Այլ	196,302	95,440
Հաշվեգրված տոկոսներ	25,183	12,845
Ընդամենը	4,420,861	2,115,210
Վարկային կորուստների արժեզրկում	(65,316)	(42,952)
Ընդամենը վարկեր և փոխատվություններ (համախառն)	4,355,545	2,072,258

Վարկային ռիսկ պարունակող պայմանական պարտավորություններ

Այս գործիքների հիմնական նպատակը անհրաժեշտության դեպքում հաճախորդներին միջոցներ տրամադրելն է: Երաշխիքները և ակրեդիտիվները ենթակա են նույն վարկային ռիսկին, ինչ վարկերը: Ապրանքային և թղթային ակրեդիտիվները՝ Բանկի գրավոր հավաստումներն են հաճախորդների անունից, որոնք թույլ են տալիս երրորդ անձանց գումարներ ստանալ բանկից հատուկ պայմանների կատարման դեպքում, ապահովված են դրանց հետ կապված ապրանքների առաքմամբ և հետևաբար դրանք ավելի ապահով են, քան ուղղակի տրամադրվող վարկերը:

Ծարկի տրամադրման պայմանական պարտավորություններն իրենցից ներկայացնում են վարկային գծերի չօգտագործած մասերը:

Այս դեպքում, հնարավոր կորուստների գումարը, որը Բանկը կարող է կրել, հավասար է չօգտագործված վարկային գծերի գումարին:

Սակայն հնարավոր վնասի իրական գումարն ավելի փոքր է, քան չօգտագործված վարկային գծերի ընդհանուր գումարը, քանի որ վարկային պարտավորությունները տրամադրվում են վարկառուների կողմից վարկերի տրամադրման որոշակի ստանդարտների պահպանման դեպքում: Բանկը հետևում է պարտավորությունների մարման ժամկետներին, քանի որ երկարաժամկետ պարտավորությունները պարունակում են ավելի բարձր վարկային ռիսկ, քան կարճաժամկետ պարտավորությունները:

30.1.4 Արժեզրկում և պահուստավորման քաղաքականություն

Վարկերի արժեզրկման գնահատման հիմնական հատկանիշներն են մայր գումարի կամ տոկոսների վճարումների 90 օրից ավել ուշացումները, վարկառուների դրամական հոսքերի հետ կապված դժվարությունները, վարկային ռեյտինգների նվազումները, պայմանագրերի նախնական պայմանների խախտումները: Բանկը արժեզրկման գնահատումը կատարում է անհատապես և խմբային եղանակով:

Արժեզրկման անհատական գնահատում

Բանկը որոշում է յուրաքանչյուր անհատապես նշանակալի վարկի կամ փոխատվության համապատասխան պահուստի չափը անհատական հիմքով: Պահուստի գումար որոշման ժամանակ հաշվի առնվող գործոններից են վարկառուի բիզնես ծրագրի վստահելիությունը, ֆինանսական դժվարությունները հաղթահարելու կարողությունը, ծրագրված հասույթները և սպասվող շահաբաժինների վճարումները անվճարունակության դեպքում, այլ ֆինանսական օգնության հնարավորությունը, գրավի իրացվելի արժեքը, սպասվող դրամական հոսքերի ժամկետները: Արժեզրկումից կորուստները գնահատվում են յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ, եթե չկանխատեսված հանգամանքները չեն պահանջում հատուկ ուշադրություն:

Արժեզրկման խմբային գնահատում

Խմբային գնահատումը կատարվում է ոչ նշանակալի վարկերի գծով (ներառյալ կրեդիտ քարտերը, հիպոթեքները և չապահովված սպառողական վարկերը), ինչպես նաև անհատապես նշանակալի վարկերի և փոխատվությունների գծով, որոնց համար դեռ չկան արժեզրկման ակնհայտ հատկանիշներ: Արժեզրկումից կորուստները գնահատվում են

յուրաքանչյուր հաշվետու ամսվա դրությամբ՝ դասակարգված յուրաքանչյուր խմբի համար առանձին:

Խմբային գնահատումը հաշվի է առնում այն արժեզրկման գումարը, որը հնարավոր է առաջանա պորտֆելում, նույնիսկ եթե անհատական գնահատման մեջ արժեզրկման օբյեկտիվ վկայություն չկա: Արժեզրկման կորուստները գնահատվում են հաշվի առնելով հետևյալ տեղեկատվությունը՝ պորտֆելում կորուստների պատմությունը, ընթացիկ տնտեսական իրավիճակը, կորուստն առաջանալու և անհատապես բացահայտվելու մոտավոր ժամկետը, արժեզրկման դեպքում սպասվող վճարումները: Ֆինանսական երաշխիքների և ակրեդիտիվների արժեզրկման գնահատումը և պահուստավորումն իրականացվում է նույն կերպ՝ ինչ վարկերինը:

Ժամկետանց, բայց չարժեզրկված վարկեր

Ժամկետանց են համարվում այն վարկերը և փոխատվությունները, որոնց գծով առկա են մի քանի օրյա չվճարումներ: Ժամկետանց վարկերի հիմնական մասն արժեզրկված չեն:

Ժամկետանց, բայց չարժեզրկված վարկերի ժամկետանց օրերի վերլուծությունն ըստ դասերի ներկայացվում է հետևյալ աղյուսակում.

Հազար ՀՀ դրամ						2008
	Մինչև 30 օր	31-ից 60 օր	61-ից 90 օր	91 օրից ավել	Ընդամենը	
Հաճախորդներին տրված փոխատվություններ և Ֆիզիկական անձինք			31,879	4,299	36,178	
Ընդամենը						

2008թ.դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ժամկետանց վարկերի գծով գրավների իրական արժեքը կազմել է 586,340 հազար դրամ (2007թ.՝ 1,125,450 հազար դրամ): Գրավները բաղկացած են անշարժ գույքից:

30.2 Շուկայական ռիսկ

Շուկայական ռիսկ այն ռիսկն է, որ ֆինանսական գործիքների ապագա դրամական հոսքերը կամ իրական արժեքը կտատանվի այնպիսի շուկայական փոփոխականների պատճառով, ինչպիսիք են տոկոսադրույքները և արտարժույթի փոխարժեքները: Բանկը տարանջատում է շուկայական ռիսկերը առևտրային և ոչ առևտրային պորտֆելների: Առևտրային պորտֆելի շուկայական ռիսկը կառավարվում և վերահսկվում է VaR մեթոդով, որն արտացոլում է ռիսկի փոփոխականների միջև կախվածությունը: Ոչ առևտրային պորտֆելը կառավարվում և վերահսկվում է զգայունության վերլուծությունների օգնությամբ: 2008թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկը չի ունեցել առևտրային պորտֆել:

Շուկայական ռիսկ – Ոչ առևտրային

Տոկոսադրույքի ռիսկ

Տոկոսադրույքի ռիսկը ծագում է այն հավանականությունից, որ տոկոսադրույքների փոփոխություններն ուղղակիորեն կազդեն Բանկի ֆինանսական գործիքների հետ կապված դրամական միջոցների հոսքի և նրանց իրական արժեքի վրա:

2008թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկը ունի 399,670.հազ.դրամ փոփոխական տոկոսադրույքով ֆինանսական ակտիվներ և պարտավորություններ (2007՝ ոչինի), իսկ վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվները կազմված են միայն կապիտալի գործիքներից(2007թ.՝ ոչինչ):

Արտարժույթի ռիսկ

Արտարժույթի ռիսկն այն ռիսկն է, որ ֆինանսական գործիքների արժեքը կտատանվի արտարժույթի փոխարժեքներում փոփոխությունների հետևանքով: Բանկը սահմանել է սահմանաչափեր արտարժութային դիրքերի համար: Դիրքերը վերահսկվում են օրական կտրվածքով:

Բանկի արտարժույթի ռիսկի վերլուծությունն ըստ ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների ունի հետևյալ տեսքը.

Հազար ՀՀ դրամ	2008			
	ՀՀ	Ազատ փոխարկելի արժույթ	Ոչ փոխարկելի արժույթ	Ընդամենը
ԱԿՏԻՎՆԵՐ				
Դրամական միջոցներ և մնացորդներ ՀՀ ԿԲ-ում	220,963	1,097,650	-	1,318,613
Պահանջներ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	2,379	590,747	35,902	629,028
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	1,646,070	2,709,475	-	4,355,545
Վաճառքի համար մատչելի ներդրումներ	19,140	-	-	19,140
Մինչև մարման ժամկետը պահվող ներդրումներ	4,376,084			4,376,084
	6,264,636	4,397,873	35,902	10,698,410

ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

Պարտավորություններ կազմակերպությունների նկատմամբ	ֆինանսական	26,333	2,787,621	-	2,813,954
Պարտավորություններ նկատմամբ	հաճախորդների	355,610	1,715,198	35,141	2,070,808
		381,943	4,502,819	35,141	4,884,762
<hr/>					
Չուտ դիրք 2008թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ		5,882,693	(104,946)	761	5,813,649
<hr/>					
Վարկային ռիսկ պարտավորություններ 2008թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	պարունակող	194,500	215,218	-	409,718
<hr/>					
Ընդամենը ֆինանսական ակտիվներ		5,367,645	5,386,173	304,113	11,057,931
Ընդամենը ֆինանսական պարտավորություններ		1,535,701	5,796,586	-	7,332,287
<hr/>					
Չուտ դիրք 2007թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ		3,831,944	(410,413)	304,113	3,725,644
<hr/>					
Վարկային ռիսկ պարտավորություններ 2007թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	պարունակող	330,770	158,626	-	489,396

Ազատ փոխարկելի արտարժույթը հիմնականում ներկայացնում է ԱՄՆ դոլարը, բայց ներառում է նաև ՏՀԶԿ-ի երկրների արտարժույթները: Ոչ փոխարկելի գումարները վերաբերվում են ԱՊՀ երկրների և իրանական ռիալ արժույթներին, բացառությամբ Հայաստանի Հանրապետությանը:

30.3 Իրացվելիության ռիսկ

Իրացվելիության ռիսկը կախված է Բանկի ֆինանսական պարտավորությունները ժամանակին մարելու կարողությամբ՝ նորմալ և սթրեսային իրավիճակներում: Այս ռիսկի զսպման նպատակով Բանկը ներգրավում է լրացուցիչ ֆինանսական միջոցներ, ի լրումն իր հիմնական ավանդային բազայի, կառավարում է ակտիվները հաշվի առնելով իրացվելիության ռիսկը և վերլուծում է ապագա դրամական հոսքերը և իրացվելիությունը օրական կտրվածքով: Սա ներառում է նաև սպասվելիք դրամական հոսքերի գնահատումները և բարձր իրացվելի ապահովվածության հասանելիությունը, որն անհրաժեշտության դեպքում կարող է օգտագործվել լրացուցիչ ֆինանսավորում ստանալու նպատակով:

Բանկը պահում է բարձր իրացվելի և ապակենտրոնացված ակտիվների պորտֆել, որը կարող է հեշտությամբ կանխիկացվել դրամական հոսքերի չկանխատեսված ընդհատման դեպքում: Բանկն ունի նաև ապահով վարկային գծեր, որ նա կարող է օգտագործել իրացվելիության կարիքները բավարարելու համար: Բացի այդ Բանկը ՀՀ Կենտրոնական բանկում պահում է իր որոշ դրամով պարտավորությունների 8%-ի և որոշ արտարժույթով պարտավորությունների 12%-ի չափով պահուստավորման գումար : Իրացվելիության դիրքը գնահատվում և կառավարվում է տարբեր սցենարների դեպքում, հաշվի առնելով սթրես գործոնները կապված շուկայի հետ ընդհանրապես և Բանկի հետ մասնավորապես:

Բանկի իրացվելիության կառավարումը պահանջում է հաշվի առնել իրացվելի ակտիվների այն մակարդակը, որն անհրաժեշտ է պարտավորությունները մարելու համար ըստ ժամկետների, ապահովել ֆինանսավորման տարբեր աղբյուրների հնարավորությունը, ֆինանսավորման արտակարգ պլանի առկայությունը և վերահսկել հաշվեկշռային իրացվելիության նորմատիվները կանոնակարգային պահանջներին համապատասխան: Բանկը հաշվարկում է իրացվելիության ցուցանիշները ՀՀ Կենտրոնական բանկի պահանջներին համապատասխան:

Ստորև ներկայացվում է 2008թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի ֆինանսական պարտավորությունների բաշխումը՝ հաշվեկշռի ամսաթվից մինչև պայմանագրերում նշված մարման մնացած ժամկետների համաձայն: Ցպահանջ վճարումները դասակարգված են այն ենթադրությամբ , որ վճարումը կպահանջվի անմիջապես:

Հազար ՀՀ դրամ	2008			
	Ցպահանջ մինչև մեկ ամիս կամ 1-3 ամիս	3-12 ամիս	3-12 ամիս	Ընդամենը
Ֆինանսական պարտավորություններ				
Պարտավորություններ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	2,813,954	-	-	2,813,954
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	2,012,618	3,067	68,569	2,084,254
Ընդամենը չզեղչված ֆինանսական պարտավորություններ՝ ըստ պայմանագրային տվյալների	4,826,572	3,067	68,569	4,898,208
Վարկային ռիսկ պարունակող պարտավորություններ	209,172	157,046	43,500	409,718

Հազար ՀՀ դրամ	2007			
	Ցպահանջ մինչև մեկ ամիս կամ 1-3 ամիս	3-12 ամիս	3-12 ամիս	Ընդամենը
Ֆինանսական պարտավորություններ				
Պարտավորություններ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	4,574,433	-	-	4,574,433
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	2,611,483	3,042	143,329	2,757,854
Ընդամենը չգեղջված ֆինանսական պարտավորություններ՝ ըստ պայմանագրային տվյալների	7,185,916	3,042	143,329	7,332,287
Վարկային ռիսկ պարունակող պարտավորություններ	400,508	44,192	44,696	489,396

Հաճախորդների հաշիվները վերոհիշյալ վերլուծությունում դասակարգված են պայմանագրային ժամկետների հիման վրա: Սակայն հայկական օրենսդրության համաձայն, ֆիզիկական անձինք իրավունք ունեն մինչև ժամկետի լրանալը ստանալ իրենց ավանդները, եթե նրանք հրաժարվեն հաշվեգրված տոկոսներից:

31 Կապիտալի համարժեքություն

Բանկը պահպանում է ակտիվ կառավարվող կապիտալի կառուցվածք բանկային գործունեությանը բնորոշ ռիսկերը ծածկելու համար: Բանկի կապիտալի համարժեքությունն այլ միջոցների հետ մեկտեղ վերահսկվում է նաև օգտագործելով Բանկային Վերահսկողություն Բազելյան Հանձնաժողովի , ինչպես նաև ՀՀ Կենտրոնական բանկի կողմից հաստատված կանոնները և նորմատիվները:

Բանկի կապիտալի կառավարման առաջնային նպատակներն են համոզվել, որ Բանկի կապիտալը համապատասխանում է հաստատված պահանջներին, և որ Բանկը պահպանում է ամուր վարկային վարկանիշ և առողջ կապիտալի ցուցանիշներ՝ իր գործունեությունը ամրապնդելու և բաժնետերերի շահույթը առավելագույնի հասցնելու համար:

Բանկը կառավարում է իր կապիտալի կառուցվածքը և իրականացնում համապատասխան ճշգրտումները տնտեսական պայմանների և իր գործունեության ռիսկերի փոփոխությանը համապատասխան: Կապիտալի կառուցվածքը պահպանելու կամ փոփոխելու համար Բանկը կարող է փոփոխել բաժնետերերին կամ բաժնետոմսեր թողարկել: Նախորդ տարիների համեմատ նպատակներում, քաղաքականությունում և գործընթացներում փոփոխություններ չեն եղել:

ՀՀ Կենտրոնական բանկի կողմից ընդհանր կապիտալի և ռիսկով կշռված ակտիվների միջև նվազագույն հարաբերակցությունը սահմանվում է 12%:

Ընդհանուր կապիտալը կազմված է հիմնական կապիտալից, որը ներառում է բաժնետիրական կապիտալը, էմիսիոն եկամուտը, չբաշխված շահույթը, այդ թվում ընթացիկ տարվա շահույթը, գլխավոր պահուստը: Կապիտալի մեկ այլ բաղադրիչ է երկրորդային կապիտալը, որն ընդգրկում է վերագնահատման և այլ պահուստները:

Ռիսկով կշռված ակտիվները չափվում են ըստ ռիսկերի կշիռների՝ դասակարգված համաձայն վարկային, շուկայական և գործառնական ռիսկերի գնահատման:

Ժամանակաշրջանի ընթացքում Բանկը պահպանել է կապիտալի համարժեքության նկատմամբ բոլոր պահանջները:

2009թ. հունվարի 1-ից ՀՀ Կենտրոնական բանկի կողմից սահմանվում է ընդհանուր կապիտալի նվազագույն չափ 5,000,000 հազար ՀՀ դրամ գումարով: